

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA
TVRDOŠÍN NA ROKY 2023 – 2030

Január 2023

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, spolu s územným plánom, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR sa spracováva spravidla na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 – 14 rokov. PHSR koncepčne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré mesto nemá peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

Hlavička dokumentu PHSR

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Tvrdosín na roky 2023 - 2030
Územné vymedzenie :	Obec/mesto: Tvrdosín Samosprávny kraj: Žilinský Región: Orava Okres: Tvrdosín
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	Predpokladaný termín schválenia 02/2023
Dátum platnosti:	2023 - 2030
Verzia	Aktualizácia
Publikovaný verejne:	www.tvrdosin.sk

Štruktúra Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Tvrdosín na roky 2023 – 2030

Úvod:

- obsah dokumentu (podľa jednotlivých kapitol),
- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia.

Časť 1: Analytická časť:

- kompletná analýza vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát (ďalej len „dátová základňa“) podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31. 12. príslušného roku),
- analýza silných a slabých stránok územia,
- identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýza vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území (zoznam),
- analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýza väzieb územia,
- SWOT analýza (súhrnná tabuľka, syntéza výsledkov), - odhad budúceho možného vývoja.

Časť 2: Strategická časť:

- vízia územia,
- formulácia a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Časť 3: Programová časť:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Časť 4: Realizačná časť:

- inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Časť 5: Finančná časť:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce/VÚC, - hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

ČASŤ 1: ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Územie

Administratívne a územné začlenenie:

• Názov mesta:	Tvrdošín
• Názov okresu:	Tvrdošín
• Názov kraja:	Žilinský
• Štatút:	mesto
• Kód mesta:	510114
• Počet obyvateľov podľa SODB2021:	8 952

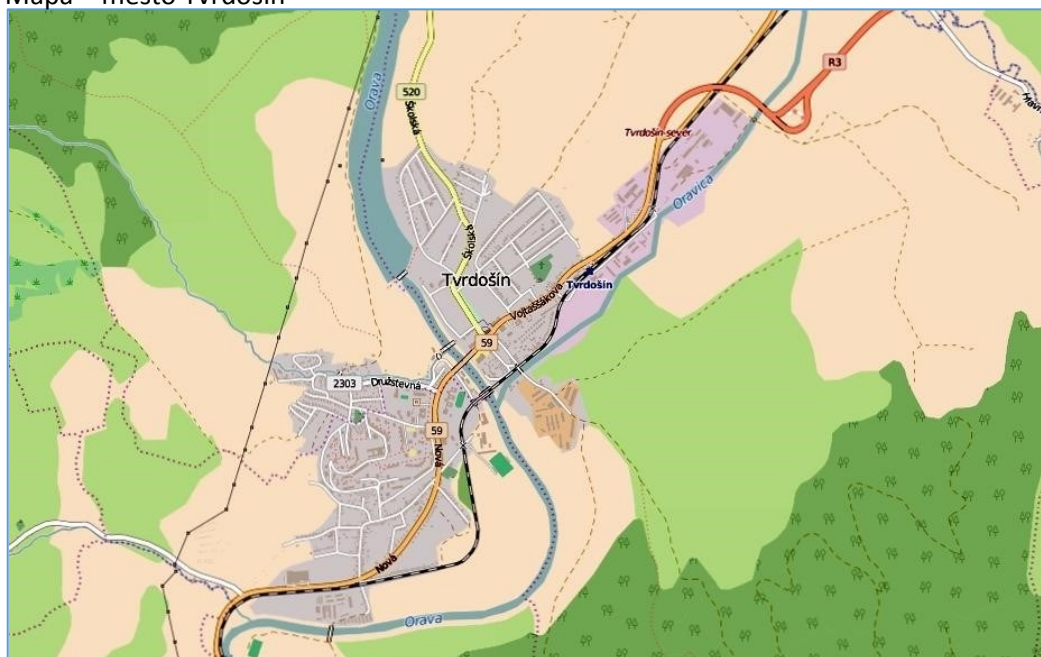
Spádovosť mesta – sídla úradov:

• Matričný úrad:	Tvrdošín
• Daňový úrad - pobočka:	Námestovo
• Obvodné oddelenie policajného zboru:	Tvrdošín
• Okresný súd:	Námestovo
• Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru:	Dolný Kubín
• Okresný úrad:	Tvrdošín
• Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny:	Námestovo, pracovisko Tvrdošín

Územie mesta Tvrdošín tvorí súbor 4 katastrálnych území:

1. Tvrdošín
2. Krásna Hôrka
3. Medvedzie
4. Oravice

Mapa – mesto Tvrdošín

Zdroj: <http://www.geosense.sk/geoportal/tvrdošin/>

Poloha mesta v území kraja, regiónu a okresu

Mesto Tvrdosín je administratívnym centrom okresu Tvrdosín (štatút okresného mesta získal v roku 1996), nachádzajúcim sa v severovýchodnej časti Žilinského kraja. Okres susedí s tromi okresmi Žilinského kraja (Liptovský Mikuláš, Dolný Kubín a Námestovo) a jeho východná hranica je súčasne štátnou hranicou s Poľskom. Územnosprávne je okresné mesto Tvrdosín začlenené do Vyššieho územného celku Žilinského samosprávneho kraja.

Tvrdosín sa nachádza na severe Slovenska v juhovýchodnom cípe Oravskej kotliny medzi Skorušinskými vrchmi a Oravskou vrchovinou. Po Dolnom Kubíne je druhým najväčším mestom na Orave. Leží na oboch brehoch rieky Oravy a na križovatke obchodných a turistických ciest do Námestova popri Oravskej priehrade a do Trstenej k hraničnému prechodu do Poľska.

Chotár Tvrdosína má pomerne členitý, s pahorkatinami až vrchovinový povrch s výškovým rozpätím 566 – 1 076 m n. m. (569 m n. m. centrum mesta), mestská časť Oravice, vzdialená 22 km od Tvrdosína 789 m n.m.

Katastrálne územia mesta Tvrdosín pozostáva z týchto častí:

- Tvrdosín
- Krásna Hôrka
- Medvedzie
- Oravice

Susediace katastre mesta Tvrdosín:

- katastrálne územie Nižná + Zemianska Dedina
- katastrálne územie Oravský Biely Potok
- katastrálne územie Habovka
- katastrálne územie Zábiedovo
- katastrálne územie Trstená + Ústie nad Priehradou
- katastrálne územie Horný Štefanov + Dolný Štefanov
- katastrálne územie Ťapešovo
- katastrálne územie Vavrečka

Najbližšie významné sídelné štruktúry:

☐ Mesto Trstená	6,0 km
☐ Mesto Námestovo	15,0 km
☐ Mesto Dolný Kubín	30,0 km
☐ Mesto Ružomberok	48,0 km
☐ Mesto Martin	73,0 km
☐ Mesto Liptovský Mikuláš	55,0 km (73 km cez Ružomberok)
☐ Mesto Žilina	83 km (cez Terchovú)
☐ Krakow	105 km
☐ Nowy Targ	44 km

2. Demografia

Počet obyvateľov mesta

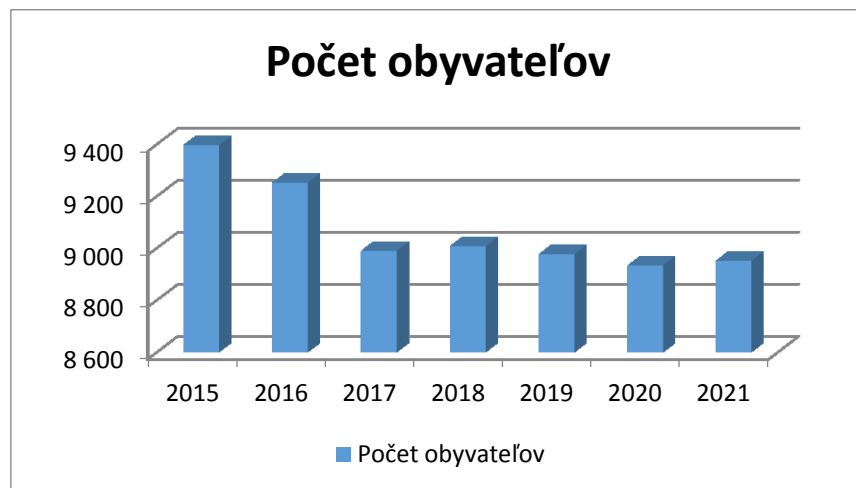
Mesto Tvrdosín s počtom obyvateľov 8 952 patrí medzi menšie sídla mestského typu na Slovensku. Za posledných 20 rokov má demografický vývoj kolísavý trend, ktorý sa odráža aj na vývoji počtu obyvateľov. Hustota obyvateľov za rok 2022 dosahuje v meste 158,32 obyvateľov/km² a v okrese Tvrdosín 75,23 obyvateľov/km².

Mesto Tvrdosín je okresným mestom. Okres Tvrdosín mal k 01.01.2021 spolu 35 856 obyvateľov. Z toho 17 952 predstavujú muži (50,07 %) a 17 904 predstavujú ženy (49,93 %). Na celkovom počte obyvateľov okresu sa tak mesto Tvrdosín podieľalo 26,11 %.

Tabuľka – Vývoj počtu obyvateľov Tvrdosína za roky 2015 – 2021

Rok	Počet obyvateľov
2015	9 397
2016	9 252
2017	8 990
2018	9 008
2019	8 977
2020	8 934
2021	8 952

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

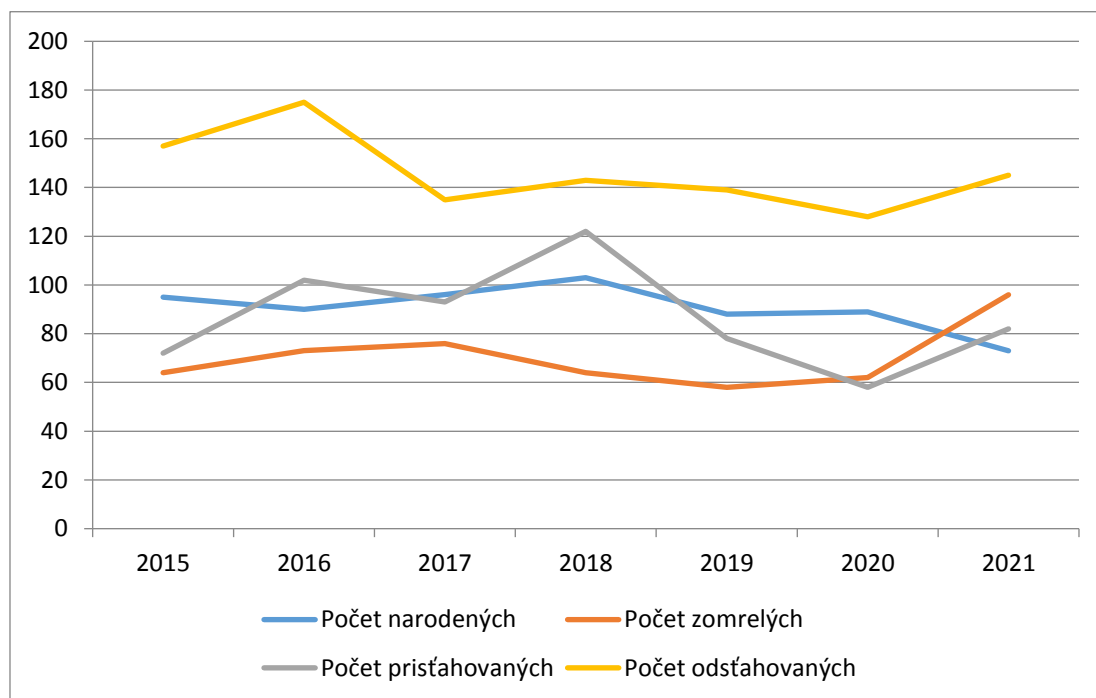
Pohyb obyvateľstva

Počet obyvateľov mesta Tvrdosín je dlhodobo ovplyvňovaný najmä migráciou – úbytkom obyvateľstva sťahovaním. Za posledné sledované obdobie bol počet odsťahovaných väčší ako počet prisťahovaných čo sa odrazilo aj na poklese obyvateľstva, čo v skutočnosti nie je správne hodnotenie, vzhľadom na to, že v meste sa nachádza niekoľko stoviek obyvateľov, ktorí nie sú nahlásení na trvalý pobyt, ale v meste, dá sa povedať, trvalo bývajú. Ďalším negatívnym trendom je klesajúci počet narodených detí. Klesajúci počet narodených detí a vysoká miera negatívnej migrácie (spôsobenej nedostatkom pracovných príležitostí) sú hlavnými príčinami celkového poklesu počtu obyvateľov Tvrdosína.

Tabuľka – Pohyb obyvateľstva

	Počet narodených	Počet zomrelých	Počet prisťahovaných	Počet odsťahovaných
2015	95	64	72	157
2016	90	73	102	175
2017	96	76	93	135
2018	103	64	122	143
2019	88	58	78	139
2020	89	62	58	128
2021	73	96	82	145

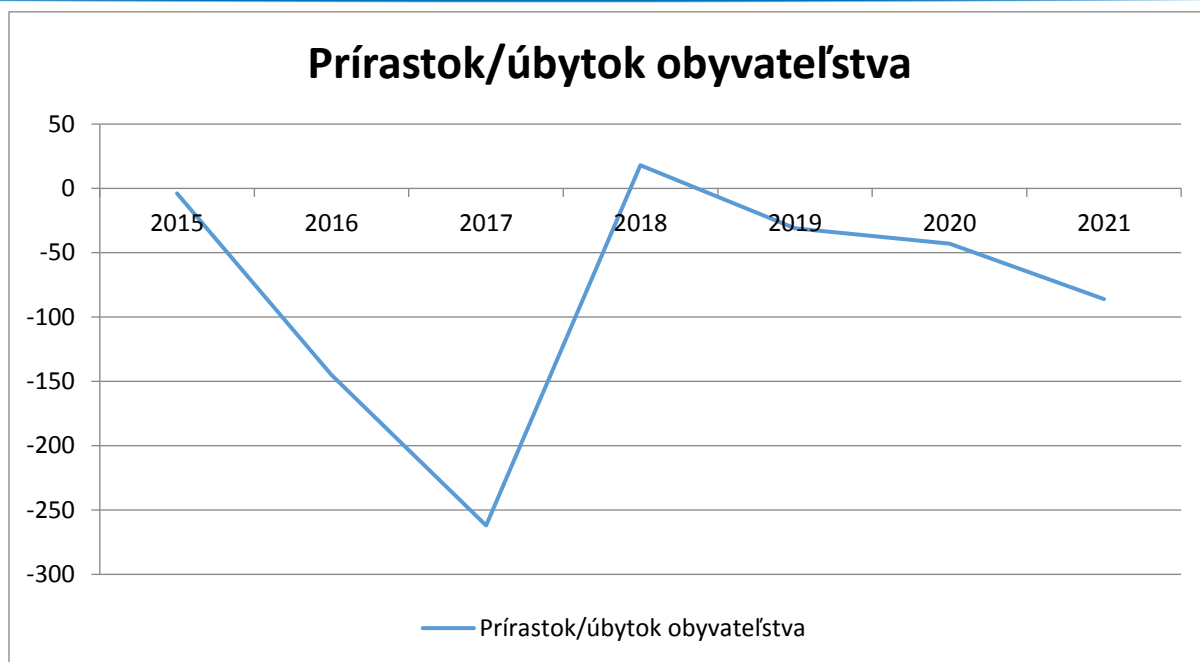
Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Tabuľka – Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva v rokoch 2015 - 2021

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	-4	-145	-262	+18	-31	-43	-86

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Najväčší prírastok obyvateľstva, za posledných 8 rokov, bol zaznamenaný v roku 2015 a 2018. V roku 2021 sa počet obyvateľov znížil o 86 obyvateľov.

Veková štruktúra

Všeobecný trend starnutia populácie je viditeľný aj v meste Tvrdosín. V porovnaní s rokom 2015 došlo v roku 2021 k poklesu osôb v predproduktívnom veku o 37, naopak stúpol počet osôb v poproduktívnom veku o hodnotu 369.

Tabuľka – Produktivita obyvateľstva

Predproduktívny vek (0-14 rokov)		Produktívny vek (15-64 rokov)		Poproduktívny vek (65 a viac rokov)		Spolu
Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	
Rok 2015						
1 466		6 668		1 118		9 252
779	687	3418	3250	441	677	
Rok 2021						
1 429		6 036		1 487		8 952
725	704	3 049	2 987	624	863	

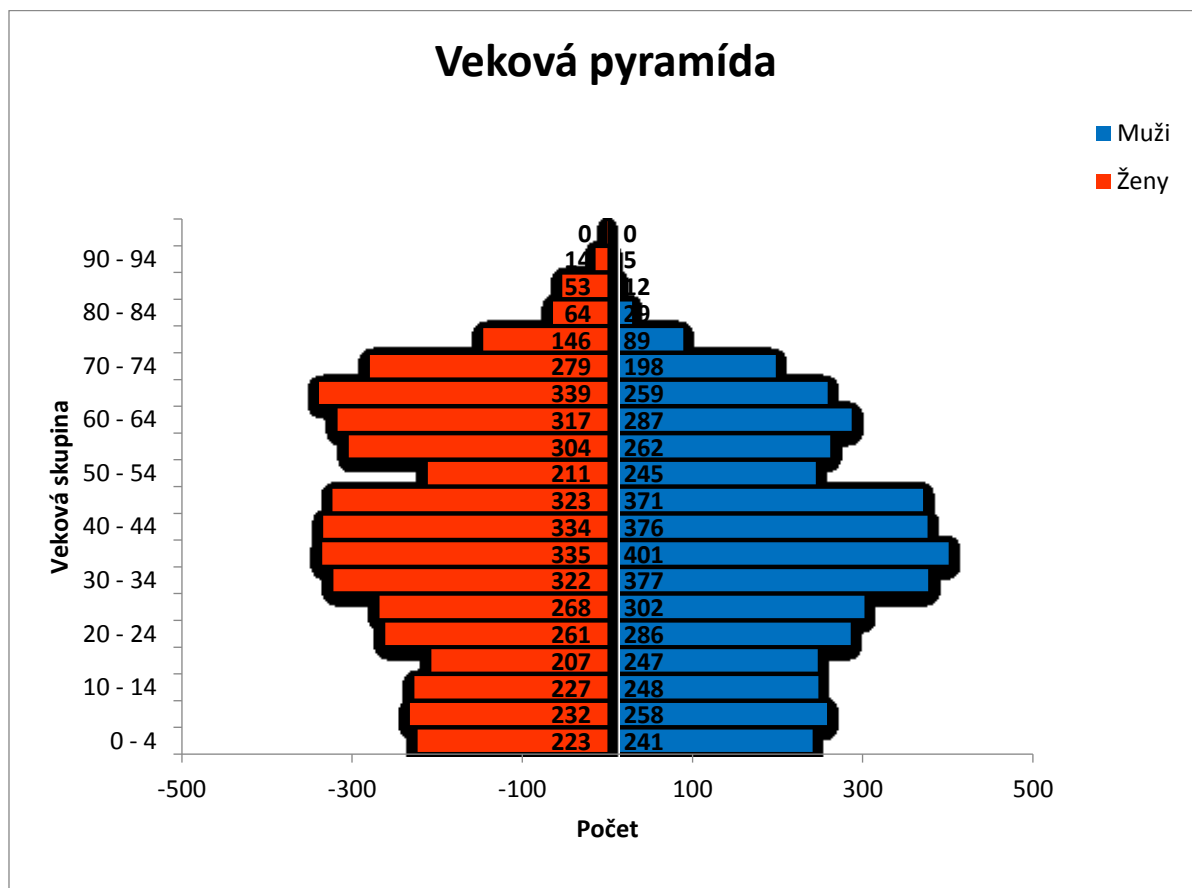
Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Tabuľka – Veková pyramída obyvateľstva

Veková skupina	Muži	Ženy	Spolu	Veková skupina	Muži	Ženy	Spolu
0 - 4	241	223	464	50 - 54	245	211	456
5 - 9	258	232	490	55 - 59	262	304	566
10 - 14	248	227	475	60 - 64	287	317	604
15 - 19	247	207	454	65 - 69	259	339	598
20 - 24	286	261	547	70 - 74	198	279	477
25 - 29	302	268	570	75 - 79	89	146	235
30 - 34	377	322	699	80 - 84	29	64	93
35 - 39	401	335	736	85 - 89	12	53	65
40 - 44	376	334	710	90 - 94	5	14	19
45 - 49	371	323	694	95 - 99	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Národnostná a religiózna štruktúra

Tabuľka – Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnosť	Slovenská	Maďarská	Rómska	Rusínska
Počet	8 597	3	1	1
% vyjadrenie	96,03 %	0,03 %	0,01 %	0,01 %
Národnosť	Ukrajinská	Česká	francúzska	Poľská
Počet	9	39	2	23
% vyjadrenie	0,1 %	0,44 %	0,02 %	0,26 %
Národnosť	Srbská	Rumunská	Židovská	talianska
Počet	1	1	1	2
% vyjadrenie	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,02 %
Národnosť	Bulharská	Iná	Nezistená	Spolu
Počet	2	7	263	8 952
% vyjadrenie	0,02 %	0,08 %	2,94 %	100 %

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Slovenskú národnosť, podľa posledného SODB v roku 2021 deklarovalo až 96,03 % z celkového počtu obyvateľstva. Až pri 263 obyvateľoch nebola zistená národnosť a ďalšia najpočetnejšia je česká národnosť s 0,44 %, avšak ani jedna národnosť nepresiahla 1 %.

Tabuľka – Vierovyznanie obyvateľstva v Tvrdosíne

Vyznanie/cirkev	Počet	% vyjadrenie	Vyznanie/cirkev	Počet	% vyjadrenie
Rímskokatolícka cirkev	7 390	86,97 %	Ústredný zväz židovských náboženských obcí	1	0,01 %
Gréckokatolícka cirkev	15	0,16 %	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	17	0,18 %
Pravoslávna cirkev	7	0,07 %	Bahájske spoločenstvo	1	0,01 %
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	88	0,88 %	Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	1	0,01 %
Bratská jednota baptistov	2	0,02 %	Bez vyznania	885	4,79 %
Cirkev adventistov siedmeho dňa	1	0,01 %	Iné	26	0,28 %
Cirkev bratská	1	0,01 %	Nezistené	511	6,53 %
Kresťanské zbory	6	0,06 %	Spolu	8 952	100 %

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Čo sa týka náboženského vierovyznania väčšina obyvateľstva je rímskokatolíckeho vyznania, až 86,97 %. Druhou najpočetnejšou skupinou je obyvateľstvo bez vyznania 4,79 %. Do kategórie nezistené sa radí 6,53 % obyvateľstva.

Tabuľka – Najvyššie dosiahnuté vzdelanie obyvateľstva

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet	% vyjadrenie	Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet	% vyjadrenie
Základné	1 389	15,52 %	Úplné stredné všeobecné	394	4,21 %
Stredné odborné (bez maturity)	1 733	19,36 %	Vysokoškolské spolu	1 498	16,73 %
Úplné stredné odborné (s maturitou)	2 537	28,34 %	Bez vzdelania	108	1,21 %
			Nezistené	219	2,45 %

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Z hľadiska vzdelanosti predstavuje isté negatívum dosť vysoké percento obyvateľstva, ktoré má základné vzdelanie 15,52 %. Oproti tomu pozitívnym faktom je skupina obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním (16,73 %). Najväčšie zastúpenie z hľadiska vzdelanosti majú v meste obyvatelia s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou (28,34 %). Do kategórie – bez školského vzdelania – patrí 1,21 % obyvateľstva.

3. Hospodárstvo

Štruktúra priemyselnej výroby je v meste Tvrdosín zastúpená hlavne drevospracujúcim, elektrotechnickým a potravinárskym priemyslom. Najväčšia výrobná zóna sa nachádza v dotyku so severovýchodnou časťou zastavaného územia mesta pozdĺž cesty I/59 a v území medzi železničnou traťou a riekou Oravicou. Drobné remeselné prevádzky miestneho charakteru sú rozptýlené v zastavanom území mesta, niektoré sú prevádzané v rámci rodinných domov.

Najvýznamnejší priemysel v meste :

- HYDAC Elektronik, s.r.o
- Urbári s.r.o,
- AI-TRADE s.r.o.
- OBRINČAK, spol. s r.o
- Matratex-manufakure s.r.o.
- Tvrdex, s.r.o
- Rastislav Šubjak RAŠUB
- UNI TEAM, spol. s.r.o.
- Parket Vood družstvo
- OKNOTYP, s.r.o.
- Bioplynová stanica Tvrdosín

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v meste :

- Hotel Limba
- TERMALŠPORT TS s.r.o
- STK Tvrdosín, s.r.o.
- REMAB Belvončík
- Remeslo MJ
- Stavebniny Garbiar Jozef
- Stavebniny Grígeľ Marián
- UKO Kolečťíková
- Technické služby mesta Tvrdosín
- Oravská vodárenská spoločnosť
- IMAO ELECTRIC s.r.o.
- LIDL, Slovenská republika v.o.s.
- TESCO STORES SR, a.s.
- CBA Verex
- COOP Jednota
- BSS s. r. o.
- Fortuna Breznániková
- Slovenská pošta, a.s.
- Slovenská sporiteľňa, a.s.
- Všeobecná úverová banka, a.s.
- Allianz – Slovenská poisťovňa
- Kooperatíva – poisťovňa
- Keramika Orava
- BLACHOTRAPEZ, s. r. o.
- BAU-MIX s.r.o

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v meste:

- Žiarec, poľnohospodárske družstvo
- Roľnícke družstvo Pod Skalkou
- Urbárski spolumajitelia pozemkové spoločenstvo Tvrdosín
- Urbárski spolumajitelia Krásna Hôrka
- Komposesorát Medvedzie

Tabuľka - Evidencia podnikateľských subjektov so sídlom v meste Tvrdosín

Číslo	Názov PO/sídlo/Sk NACE:
1	5K, s. r. o.
2	ABC CONNET, s. r. o.
3	UKO Kolečťíková
4	ABBA, Anton Bugel'
5	BEL four, s. r. o.
6	Blachotrapez, s. r. o.

7	Bystrá TS, s. r. o.
8	Bytová agentúra rezortu
9	Centrum sociálnych služieb ORAVA
10	COOP Jednota Trstená
11	CORSTEN, s. r. o.
12	DAZ, s. r. o.
13	MAXSYS, Dušan Kubala
14	EQA, s. r. o.
15	Eurotron component
16	FF – Stav, s. r. o.
17	Forent, s. r. o.
18	Frankovič, s. r. o.
19	GABAX, s. r. o.
20	Garbiar Stavebniny
21	GAREAL s. r. o.
22	Hrkel, s. r. o.
23	HYDAC Electronic, s. r. o
24	KM elektronik
25	ART galéria
26	Pneu – servis
27	Fir – Medvecký
28	Ing. Čajka František
29	Inovicom, s. r. o.
30	JA – PEKO, s. r. o.
31	METAL SPO
32	Ján Motýľ, s. r. o.
33	Keramika Šťapák
34	Jozef Garbiar
35	JUDr. Anton Tabačák
36	JUDr. Jaroslav Kabáč
37	JUDr. Miloš Kabáč
38	Kaufland SR

39	Komposesorát Medvedzie
40	Kondela, s. r. o.
41	Lesy Krásna Hôrka
42	Lesy SR
43	Leško, s. r. o.
44	Lidl SR, v . o . s.
45	OBCHO - Lonek
46	Luna, s. r. o.
47	Marián Grígeľ – stavebniny
48	INTERIER - Žuffa
49	MATRATEX manufactur
50	Meander invest, s. r. o.
51	Mediapress Poprad
52	Milan Kuriak
53	Ministerstvo hospodárstva
54	Náboženská spoločnosť
55	Národná diaľničná spoločnosť
56	Obrinčák, s. r. o.
57	OKNOTYP. S. r. o.
58	Oravská vodárenská spoločnosť
59	Oravské výrobné družstvo
60	ORAWIA – OBCHODNÁ
61	PETROSTAV SK, s. r. o.
62	Poľnohospodárske družstvo Suchá Hora
63	Pozemné stavby SC, s. r. o.
64	PROFISTAV – MM, s. r. o.
65	DREK Koleják
66	RAŠU – Šubjak
67	Raytech, s. r. o.
68	RBR Betón, s. r. o.
69	Remab, s. r. o.
70	RMJ, s. r. o.
71	Roľnícke družstvo Krásna Hôrka

72	Slovak Telecom, a. s.
73	Slovenská pošta, a. s.
74	Slovenská sporiteľňa, a. s.
75	Slovenská správa ciest
76	Slovenské elektrárne, a. s.
77	Slovenský pozemkový fond
78	Slovenský vodohospodársky fond
79	SPP – distribúcia, a. s. TATRAM
80	Stavebniny Grigel, s. r. o.
81	STK Tvrdosín, s. r. o.
82	Stredná odborná škola lesnícka
83	Stredná priemyselná škola
84	Slovenská distribučná
85	SZ Šálka, s. r. o.
86	Štátne lesy
87	Tableta, s. r. o.
88	TESCO STORES SR, a. s.
89	TVRDEX, s. r. o.
90	Tvrdosínske bytové družstvo
91	STAMAT – uhoľné sklady
92	Urbár Krásna Hôrka
93	URBÁRI, s. r. o.
94	Urbárski spolumajitelia
95	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
96	VAMSTAV, s. r. o.
97	VEREX REALITY, s. r. o.
98	Videor, s. r. o.
99	Vitanova invest, s. r. o.
100	Vladimír Matejka - AUTO
101	BANULI – Vladimír Ulrich
102	VOPA, s. r. o.
103	VSV GROUP, s. r. o.
104	VÚB, a. s.

105	Združenie súkromných vlastníkov lesa
106	Železnice SR
107	Žiarec, poľnohospodárske družstvo
108	Salón MILKA
109	Music servis – Jozef Gebura
110	Občianske združenie Misia Mladých
111	Erika Kurňavková
112	Soňa Bučeková – Uveriteľne krásna
113	CAR OFFICE – Macúš
114	Zuzana Kuráňová
115	Miriám Papíková – Požičovňa šiat
116	KM – DENT, s. r. o.
117	Ekon – EK
118	MUDr. Lendová Ivona, s. r. o.
119	AGRIA – Gabriela Jurincová
120	Monika Graňáková
121	Kutlik DENT, s. r. o.
122	MUDr. Vladimír Hreus, s. r. o.
123	B-Medical
124	HELPFOR, s. r. o.
125	SADIF, s. r. o.
126	GITPRAX, s. r. o.
127	Boková Ľubica
128	ADOS Vitae, s. r. o.
129	Gyncentrum SK, s. r. o.
130	DM-ORL, s. r. o.
131	Oralek, s. r. o.
132	AMEDEA, s. r. o.
133	CELLO – drogéria, s. r. o.
134	Autoškola Ladislav Húska
135	Ľudmila Iskrová
136	Oľga Paľová
137	Kozmetický salón – Feriancová

138	Mánes – Peter Serek
139	Čičman a spol.
140	MS NS – Kurcinová
141	JaZuBa
142	Gama person
143	Masérske služby – Pavol Kubinčák
144	Kulifruit – Alojz Kuláš
145	Spolok sv. Vojtecha
146	Balleková Daniela
147	Fit – Milan Baláž
148	Kozmetický salón – Janka Sálusová
149	Ján Vojteček
150	Neja – Ľubomír Jasiura
151	Termalšport
152	Lekáreň – INSPE, Tvrdosín
153	Lekáreň na Medvedzí
154	Lekáreň Dr. Max, Tvrdosín, Krásna Hôrka

Ekonomická aktivita obyvateľstva a miera nezamestnanosti

Na základe sčítania obyvateľov bolo v roku 2021 v meste Tvrdosín spolu 3 723 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje podiel 41,59 % z celkového počtu 8 952 obyvateľov.

Tabuľka – Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity k 31.12.2021

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne					Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
	spolu	%	z toho					
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní			
Žiak ZŠ	855	9,55						
Žiak SŠ	354	3,95						
Štud. VŠ	217	2,42						
Nezistené	105	1,17						
Spolu	3723	41,59	40	580	312	97	1 690	55

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

V roku 2021 ekonomicky aktívne obyvateľstvo mesta Tvrdosín pracovalo v nasledovných hospodárskych odvetviach:

Počet obyvateľov podľa zamestnania 2021

zamestnanie	pracujúci	percentá
Príslušníci ozbrojených síl	16	0,43
Zákonnodarcovia riadiaci pracovníci	150	3,99
špecialisti	738	19,63
Technickí odborní pracovníci	480	12,77
Administratívni pracovníci, úradníci	279	7,42
Pracovníci v službách, obchode	425	11,31
Pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve	16	0,43
Kvalifikovaní robotníci a remeselníci	413	10,99
Operátori a montéri strojov a zariadení	482	12,82
Pomocní nekvalifikovaní pracovníci	186	4,95
nezistené	574	15,27
Spolu	3 759	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Predpoklady ekonomickej aktivity obyvateľstva:

V ďalšom období predpokladáme nárast počtu pracovných príležitostí v rozvoji podnikateľských aktivít výrobných, nevýrobných a skladových, obytnej a rekreačnej funkcie a s tým súvisiacou výstavbou zariadení občianskej vybavenosti základnej a vyššej (obchodnej vybavenosti, služieb obyvateľstvu, administratívy, zariadení pre cestovný ruch – objekty slúžiace na ubytovanie, stravovanie a relax).

Postavenie obyvateľov v zamestnaní

postavenie	počet	percentá
Zamestnanec	3 345	75,34
Podnikateľ	665	14,98
Iné	16	0,36
nezistené	414	9,32

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Tabuľka - Veková štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva

Veková kategória	Počet obyvateľov	Percentá
0 - 14	1 429	15,96
15 - 64	6 036	67,43
65 – a viac	1 487	16,61

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Najvyšší počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavuje veková kategória 15 – 64 rokov, 65 – a viac rokov a 0 - 14 rokov. Veková štruktúra EA obyvateľov kopíruje demografický vývoj, so starnúcou populáciou.

Nezamestnanosť, štruktúra nezamestnanosti, vývoj nezamestnanosti

Tabuľka – Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2020 – 2022 – mesto Tvrdosín

Rok	2020	2021	2022
Počet uchádzačov	218	300	219
Z toho počet žien	96	131	105

Zdroj: ÚPSVaR

Tabuľka – Vývoj počtu nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie podľa veku a ich podiel na celkovom počte UoZ na úrovni okresu Tvrdosín

Počet nezamestnaných	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stav ku koncu roka	1 671	1 326	1 083	881	855	1 222	925	820
Z toho žien	693	568	469	418	405	556	437	397
Miera nezam. Podiel v %	8,49	6,80	5,29	4,75	4,54	6,51	4,98	4,38
Ekonomicky aktívne obyv.	17 210	17 726	17 597	17 610	17 845	17 754	17 715	18 000

Zdroj: ÚPSVaR

Tabuľky vekovej štruktúry celkovo poukazujú na vysoký počet UoZ hlavne v rokoch 2015, 2016, 2017, a 2020. Súviselo to najmä so všeobecným trendom nedostatkom pracovných miest pre mladých, obzvlášť osôb s nedostatočným vzdelaním.

Rok 2020, bol poznačený pandémiou koronavírusu.

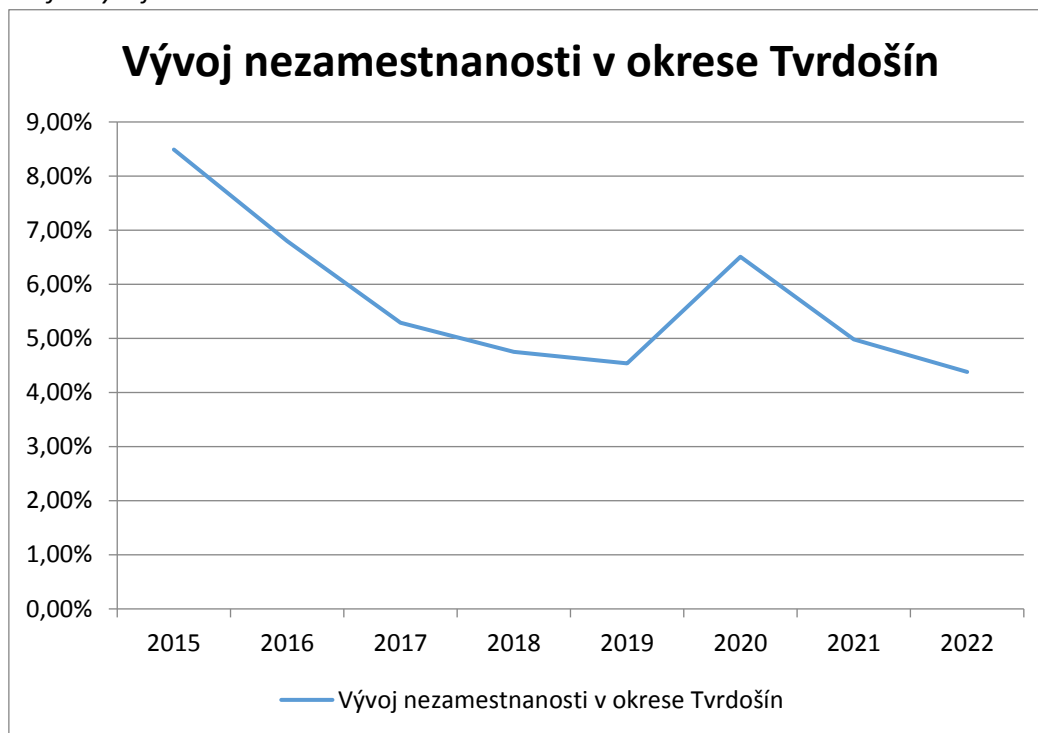

Vývoj nezamestnanosti

Prudký nárast nezamestnanosti v dôsledku dopadov svetovej hospodárskej krízy doznieval v rokoch 2015 až 2017. Mierne stúpajúci trend bol ešte v roku 2020 kvôli pandémie.

Nezamestnanosť v okrese Tvrdosín znova začala mierne klesať od roku 2021. V roku 2022 bola nezamestnanosť v okrese na úrovni 4,38 %.

Graf – Vývoj nezamestnanosti v okrese Tvrdosín

Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra

Občianska vybavenosť predstavuje široký komplex zariadení a účelovo upravených plôch, ktorých cieľom je uspokojovanie najrozmanitejších potrieb obyvateľov všetkých vekových kategórií. Napr. školstvo, športové zariadenia, zdravotníctvo, sociálne služby, kultúrne zariadenia, cestovný ruch, služby, finančné služby, obchody, verejné stravovanie.

Občianska vybavenosť je v meste Tvrdosín vybudovaná na úrovni vyššej, špecificky celomestskej a základnej vybavenosti, zastúpená komerčnou a nekomerčnou (sociálnou) vybavenosťou.

Pri návrhu a rozmiestnení zariadení občianskej vybavenosti sa vychádzalo z predpokladanej veľkosti a funkcie mesta a jeho spádového územia. Pri rozmiestňovaní zariadení základnej občianskej vybavenosti bola hlavným kritériom optimálnej obsluhy obyvateľstva primeraná pešia dostupnosť.

Z hľadiska druhej štruktúry zariadení sa odporúča podporovať rozvoj obchodnej vybavenosti a služieb.

ŠKOLSTVO

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v meste poskytujú:

Predškolská výchova a základné vzdelanie:

- Materská škola Oravské nábrežie 142, Tvrdosín
- Materská škola Medvedzie 138, Tvrdosín,
- Materská škola, detašované pracovisko Krásna Hôrka,
- Základná škola Š. Šmálika, Tvrdosín
- Základná škola M. Medveckej, Medvedzie

Predškolskú výchovu detí v meste Tvrdosín zabezpečujú materské školy:

- Materská škola, Tvrdosín
- Materská škola, Medvedzie
- Súkromná materská škola Slniečko, s. r. o.

Materská škola, Tvrdosín je štvortriedna a poskytuje celodennú a poldennú výchovnú starostlivosť deťom od dvoch do šiestich rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou.

Materská škola, Medvedzie bola otvorená 12. januára 1981. Poskytuje predprimárne vzdelávanie deťom od 2 - 6 rokov a taktiež deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Materská škola má 10 tried a sídli v dvoch budovách na sídlisku Medvedzie a v jednej budove v mestskej časti Krásna Hôrka.

Súkromná materská škola Slniečko je otvorená od septembra 2016. Poskytuje predprimárne vzdelávanie deťom od 2 - 6 rokov a taktiež deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Materská škola má 1 triedu a sídli v objekte Zdravotného strediska Tvrdosín.

Slniečko poskytuje celodennú aj poldennú výchovnú starostlivosť deťom do 3 rokov.

Základné vzdelanie v meste poskytujú:

Základná škola Štefana Šmálika, Tvrdosín má 16 tried, ktoré majú vyhovujúce podmienky vzdelávania. Tri menšie triedy sú využívané na delenie pri jazykovom vyučovaní a v budove školy sú aj 2 počítačové učebne s internetom, ktoré sa postupne budujú z rôznych projektov. Škole chýbajú odborné učebne na výučbu fyziky a chémie.

Základná škola Márie Medveckej, Medvedzie bola uvedená do prevádzky 10. februára 1980. Škola má na I. stupni 13 tried a jednu špeciálnu triedu pre žiakov s mentálnym postihom a na II. stupni má 13 tried a špeciálnu triedu pre telesne postihnutých žiakov. Základná škola je zapojená do projektov Škola podporujúca zdravie, Infovek, Lego, Digitálny Štúrovci a Jazykové laboratórium.

Stredné školy:

- Gymnázium Tvrdosín
- Stredná priemyselná škola I. Gessaya
- Stredná odborná škola – lesnícka

Gymnázium, Tvrdosín bolo založené v roku 1992 ako osemročné gymnázium so zameraním na cudzie jazyky. V školskom roku 2000/2001 pribudlo 4-ročné štúdium so všeobecným zameraním a v školskom roku 2008/2009 rozšírilo svoje vzdelávacie aktivity o 4-ročnú športovú triedu. Okrem vzdelávania v uvedených odboroch zabezpečuje škola aj mimoškolské aktivity pre študentov, vzdelávacie kurzy cudzích jazykov pre začiatočníkov aj pre pokročilých.

Stredná priemyselná škola Ignáca Gessaya sa zameriava na elektrotechniku, dopravu, technické a informačné služby.

Stredná odborná škola lesnícka vznikla v roku 1984 ako miestne odlúčené pracovisko SOU lesníckeho v Banskej Štiavnici na zabezpečenie prípravy mladých, kvalifikovaných pracovníkov pre odborné obhospodarovanie lesov severného Slovenska. V súčasnosti sa na škole vyučujú tri trojročné učebné odbory (mechanizátor lesnej výroby, mechanik opravár so zameraním na lesné stroje a tesár) a tri študijné odbory: operátor lesnej techniky - denné štvorročné štúdium a lesné hospodárstvo a mechanizácia poľnohospodárstva, lesného hospodárstva - denné dvojročné nadstavbové štúdium.

O štúdium na stredných školách v meste je stály záujem. Mesto bude i naďalej vytvárať podmienky na ďalší rozvoj školstva vo všetkých oblastiach.

Informačné centrum mladých Orava – súkromné centrum pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie Tvrdosín je na základe rozhodnutia MŠ vedy a výskumu SR zaradené do siete škôl a školských zariadení SR.

Na mimoškolské aktivity je zriadená:

- Základná umelecká škola Tvrdosín
- Súkromná základná umelecká škola Medvedzie
- Centrum voľného času
- SC špeciálno-pedagogické poradenstvo

ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotnú starostlivosť v meste poskytujú:

Lekári, praktickí pre deti a dorast:

- Lendová Ivona MUDr. - Lendova, s. r. o. Zdravotné stredisko Tvrdosín, Školská 167,
- Matejková Ivana MUDr. – s. r. o. , Zdravotné stredisko Medvedzie,
- Klabníková Andrea MUDr. – Oralek, s. r. o., Zdravotné stredisko Medvedzie,

Lekári, praktickí pre dospelých:

- Fukas Stanislav MUDr. – Sadif s. r. o. , Zdravotné stredisko Medvedzie 239,
- Kudlačáková Marta MUDr. , ambulancia Tvrdosín, Trojičné námestie,
- Kubasová Jarmila MUDr.- Helpfor, s. r. o., Zdravotné stredisko Medvedzie,

Zubní lekári:

- Hreus Vladimír, MUDr., Zdravotné stredisko Medvedzie,
- Kormoš Vladimír, MUDr., ambulancia Medvedzie - SOŠ lesnícka,

- ALKOR-DENT s.r.o., Kormošová Alena, MUDr., ambulancia, Tvrdosín, ul. Vojtaššákova 642/26,
- MDDr. Kutlík Milan, s. r. o., Zdravotné stredisko Tvrdosín, Školská 165,

Lekári - špecialisti:

- GYNCENTRUM SK, spol. s r.o. , gynekologická ambulancia , Zdravotné stredisko Medvedzie
- Kováľová Katarína MUDr., Gynekologická ambulancia, GYN-CARE, s.r.o.
- Jana Belvončíková, MUDr. , DM – ORL, s. r. o. – ušné, nosné, krčné ambulancie

Lekárne:

- LEKÁREŇ MEDVEDZIE, Tvrdosín, Medvedzie 272,
- LEKÁREŇ INSPE, s. r. o., Tvrdosín, Trojičné námestie 178/1.
- LEKÁREŇ Dr. MAX, pri Lidli, Tvrdosín
- LEKÁREŇ Dr. MAX, Kaufland, Tvrdosín-Krásna Hôrka

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať aj naďalej na kvalitné poskytovanie zdravotných služieb.

SOCIÁLNE SLUŽBY

Sociálne služby v meste zabezpečuje :

Centrum sociálnych služieb Orava

Pracovisko Medvedzie – tvorí 5 objektov navzájom prepojených chodbou s veľkým parkom, športovým ihriskom, oddychovou zónou a altánkom. Poskytuje celoročný pobyt 130 chlapcom a mužom s ťažkými postihnutiami v dvoj- a trojlôžkových izbách. V zariadení je veľká spoločenská sála s pódium, viacero dielní, TV a PC kútikov a na každom oddelení je spoločenská miestnosť. Zariadenie poskytuje rôzne druhy terapií, rehabilitáciu, prácu v záujmových krúžkoch, organizuje výstavy, rôzne športové a spoločenské podujatia, výlety a iné.

Pracovisko ul. SNP – tvoria dva rodinné domy vo veľkej záhrade v centre mesta. Poskytuje celoročný pobyt 18 mužom a 10 ženám, prevažne seniorom v dvoj- a trojlôžkových izbách. V spoločenskej miestnosti trávia klienti voľné chvíle pozeraním televízie, spoločnými posedeniami pri knihe, hudbe a ručných prácach. Sú pre nich organizované rôzne spoločenské podujatia, výlety a iné.

Centrum sociálnych služieb ORAVA poskytuje sociálne služby v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách: základné a špecializované sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby – stupeň VI., pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, pracovná terapia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, zabezpečenie záujmovej činnosti, poskytovanie nevyhnutného osobného vybavenia. V zariadení je klientom poskytovaná komplexná starostlivosť a sociálne služby, rehabilitácia, pracovná terapia v interiéri a exteriéri zariadenia, ergoterapia v tkáčskej, krajčírskej, drevárskej a textilnej dielni, činnosti zamerané na rozvoj, upevňovanie a prehlbovanie duševných, osobnostných a sociálnych návykov, muzikoterapia, biblioterapia, arteterapia, rozhovory a ďalšie záujmové a kultúrne činnosti. Mobilnejší klienti pomáhajú pri úprave okolia a pestovaní zeleniny a kvetov. Pre klientov sú organizované rôzne spoločenské podujatia, oslavy mením a narodenín, výstavy ručných prác a výrobkov obyvateľov, hudobné súťaže a športové hry. Klienti sa zúčastňujú na

koncertoch, rôznych predstaveniach a slávnostiach. Chodia na výlety do bližšieho i vzdialenejšieho okolia a na návštevy iných zariadení. Poobedňajšie hodiny trávia zväčša pozeraním TV programov, čítaním alebo hraním spoločenských hier.

ADOS VITAE s. r. o. - poskytovanie zdravotnej starostlivosti prostredníctvom agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, - Zdravotné stredisko, Medvedzie.

Opatrovateľská služba v byte občana – zabezpečuje ju mesto Tvrdosín. V roku 2022 bolo opatrovaných 22 občanov, z toho 5 mužov a 17 žien. Opatrovateľskú službu vykonávalo 11 zamestnancov nášho mesta.

Organizovanie spoločného stravovania –

počet stravníkov za rok 2022/ priemer 43

- počet obedov za rok 2022/ 7 152

**Zoznam neštátnych subjektov, ktoré poskytujú sociálnu pomoc –
sociálne poradenstvo, sociálna prevencia**

Zriaďovateľ	Adresa ZSS	Kontaktná osoba
Informačné centrum mladých, o.z.	Trojičné námestie 191, 027 43 Tvrdosín	PhDr. Tholtová
Združenie zdravotne postihnutých Oravy, o.z.	Medvedzie 132, 027 44 Tvrdosín	Mgr. Gočala

Združenie zdravotne postihnutých – má 84 členov za mesto Tvrdosín.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na ďalšie skvalitňovanie sociálnych služieb pre seniorov.

Športové, kultúrne a sociálne združenia so sídlom v meste Tvrdosín:

- "Pod Vápenicou" Krásna Hôrka – záhradkárské činnosti
- Aikido klub Tvrdosín - ázijské a bojové športové činnosti
- Florbalový klub Tvrdosín – klub
- Hlavu hore - sociálne, opatrovateľské činnosti
- Informačné centrum mladých Orava - iné mládežnícke činnosti, rozvoj obce, regiónu a CR
- Internacional jacht-klub Orava Slovakia – klub
- Kulturistický oddiel Tvrdosín – oddiel
- Kynologický klub Tvrdosín – SAV
- Lesník – stredoškolské činnosti
- Mestská únia malého futbalu v Tvrdosíne - mestské športové činnosti
- Mestský šachový klub Tvrdosín - klub
- Mestský stolnotenisový klub Tvrdosín – klub
- MISIA MLADÝCH - iné mládežnícke činnosti a voľný čas
- MUŠKÁRSKY KLUB ORAVICA - ryby, plazy, obojživelníky a iné športové činnosti
- Občianske združenie CESTY PRE DETI – učiteľské, školské a predškolské činnosti
- Občianske združenie Kráľovská koruna – učiteľské, školské a predškolské činnosti
- Občianske združenie Medvedzie – priateľstvo, genealogická činnosť
- Občianske združenie ORAVICA – učiteľské, školské a predškolské činnosti
- Občianske združenie pri DSS a ZpS Tvrdosín – sociálne a opatrovateľské činnosti

- Občianske združenie ROSA - kvapky pomoci – rozvoj zdravotníctva a sociálne a opatrovateľské činnosti
 - Orava Bears - Chopper Club – camping, caravan, motorizmus
 - Orava KickBoxClub Námestovo – ázijské a bojové športové činnosti
 - Oravská keramika – výtvarnícke činnosti
 - OZ Región + - rozvoj obce, regiónu a CR
 - Rádioklub OM3RDP – rádioamatéri
 - ŠK cyklistiky T.O.M.A.C. Tvrdosín – klub
 - Slovenský klub turistov a lyžiarov v Tvrdosíne – turistické činnosti
 - SNOOKER CLUB Tvrdosín – klub
 - Športový klub Tvrdosín – klub
 - Strelecký klub Tvrdosín – klub
 - Tanečný klub Mažoretiek - Dupkáčik – spev, tanec mamičiek a detičiek
 - Tenisový klub Tvrdosín – klub
 - TJ Javor Tvrdosín – TJ
 - Triatlonový klub Tvrdosín – klub
 - Turistický klub Tvrdosín – Medvedzie – turistické činnosti
 - UMENIE PRE RADOSŤ – rozvoj obce, regiónu, CR a iné umelecké, kultúrne činnosti
 - Volejbalový klub Tvrdosín – klub
 - Plavecký klub
 - Hokejový klub
 - Združenie cestovného ruchu ORAVA – rozvoj obce, regiónu a CR
 - Združenie vlastníkov nehnuteľností v katastrálnom území Tvrdosín a Oravice so sídlom v Tvrdosíne – iné hnuťelné a nehnuteľné činnosti
 - Združenie vlastníkov nešťátnych lesov Oravy – regionálne pozemkové činnosti
 - Združenie zdravotne postihnutých Oravy, o.z. – postihnutí zdravotne
- Zdroj: <http://www.ives.sk/registre/startoz.do>

BÝVANIE, BYTOVÁ VÝSTAVBA

Bytový fond Tvrdosín

Názov ukazovateľa	Rok 2021
Byty v rodinných domoch - spolu	1 269
Byty v bytových domoch - spolu	1 736
Obecné byty	114
Stav bytov k 31.12. spolu	3 059
Domy	1 339
Rodinné domy	1 251
Bytové domy	53
Domy vo vlastníctve fyzickej osoby	1 080
Priemerná podlahová plocha v m ²	89,79

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2021

Obývané byty podľa formy vlastníctva

Obývané byty podľa formy vlastníctva					
Územie	vlastné byty v byt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
Okres Tvrdosín	3 836	7 567	310	7	163
Mesto Tvrdosín	1 608	1 258	114	0	29

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Obývané byty podľa počtu obytných miestností

Obývané byty podľa počtu obytných miestností					
Územie	1	2	3	4	5+
Okres Tvrdosín	646	2 015	2 988	1 995	2 123
Mesto Tvrdosín	305	819	859	332	458

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Obývané byty podľa typu kúrenia

Obývané byty podľa typu kúrenia				
Územie	ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia
Okres Tvrdosín	3 227	7 464	1 091	141
Mesto Tvrdosín	1 675	1 247	129	4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Obývané byty podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie

Obývané byty podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie						
Územie	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
Okres Tvrdosín	5 603	507	16	5 556	100	141
Mesto Tvrdosín	860	143	5	2 038	1	4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Obývané byty v rodinných domoch podľa zásobovania vodou (vodovod)

Obývané byty v rodinných domoch podľa zásobovania vodou (vodovod)				
Územie	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu
Okres Tvrdosín	5 497	257	4	14
Mesto Tvrdosín	964	14	1	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Obývané byty v bytových domoch podľa zásobovania vodou (vodovod)

Obývané byty v bytových domoch podľa zásobovania vodou (vodovod)				
Územie	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu
Okres Tvrdosín	11 524	293	8	93
Mesto Tvrdosín	3 033	16	0	3

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Štruktúra domov podľa obdobia výstavby

Obdobie	Domy postavené Mesto Tvrdosín	Percento Mesto Tvrdosín	Domy postavené okres Tvrdosín	Percento Okres Tvrdosín
pred r. 1919	1 339	100,00	8 025	100,00
	63	4,71	287	3,58
1919 - 1945	131	9,78	488	6,08
1946 - 1960	222	16,58	1 460	18,19
1961 - 1980	493	36,82	2 860	35,64
1981 - 2000	216	16,13	1 524	18,99
2001 - 2010	89	6,65	651	8,11
2011 - 2015	59	4,41	351	4,37
2016 a neskôr	58	4,33	343	4,27
Nezistené	8	0,6	61	0,76

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Najväčší rozvoj bytového fondu zaznamenalo mesto Tvrdosín v rokoch 1961-1980. Po pomerne rozsiahlej výstavbe v tomto období, sledujeme za posledných desať rokov značnú stagnáciu vo výstavbe.

Štruktúra domov podľa typu domov

	Typy domov Mesto Tvrdosín	% Mesto Tvrdosín	Typy domov okres Tvrdosín	% okres Tvrdosín
spolu	1 339	100,00	8 025	100,00
Rodinné domy	1 251	93,43	7 479	93,2
Bytový dom	53	3,96	217	2,7
Polyfunkčná budova	9	0,67	22	0,27
Ostatné budovy na bývanie	8	0,6	69	0,86
Neskolaudovaný rodinný dom	1	0,07	48	0,6

Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	6	0,45	25	0,31
ostatné	10	0,75	159	1,98
Nezistený	1	0,07	3	0,04

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Na území mesta Tvrdosín sa z hľadiska typu domov nachádzajú predovšetkým rodinné domy – celkovo 1 251 čo predstavuje 93,43 %. Nasledujú bytové domy – 53 (3,96 %) polyfunkčné budovy, ktorých v čase sčítania bolo celkovo 9 (0,67 %) a iné bytové jednotky spolu 10 (0,75 %).

Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	Typy kanalizačného systému Mesto Tvrdosín	% Mesto Tvrdosín	Typy kanalizačného systému okres Tvrdosín	% okres Tvrdosín
spolu	1 339	100,00	8 025	100,00
Septik, žumpa	114	8,51	2 783	34,68
Prípojka na kanalizačnú sieť	1 205	89,99	4 984	62,11
Domáca čistička odpadových vôd	5	0,37	27	0,34
Bez kanalizácie	8	0,6	171	2,13
Nezistený	7	0,52	60	0,75

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Obyvateľstvo podľa trvalého pobytu, pohlavia a veku

Obyvateľstvo podľa trvalého pobytu, pohlavia a veku			
Tvrdosín	Muži	Ženy	Spolu
Do 4 rokov	241	223	464
5 až 9 rokov	258	232	490
10 až 14 rokov	248	227	475
15 až 19 rokov	247	207	454
20 až 24 rokov	286	261	547
25 až 29 rokov	302	268	570
30 až 34 rokov	377	322	699
35 až 39 rokov	401	335	736
40 až 44 rokov	376	334	710
45 až 49 rokov	371	323	694
50 až 54 rokov	245	211	456
55 až 59 rokov	262	304	566

60 až 64 rokov	287	317	604
65 až 69 rokov	259	339	598
70 až 74 rokov	198	279	477
75 až 79 rokov	89	146	235
80 až 84 rokov	29	64	93
85 až 89 rokov	12	53	65
90 až 94 rokov	5	14	19
95 až 99 rokov	0	0	0
100 rokov a viac	0	0	0
spolu	4 493	4 459	8 952

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Obyvateľstvo podľa miesta sčítania, pohlavia, podmienok bývania, veľkosti lokality (obce) a veku

Obyvateľstvo podľa miesta sčítania, pohlavia, podmienok bývania, veľkosti lokality (obce) a veku			
Tvrdošín	Muži	Ženy	Spolu
Obyvatelia bytu alebo kolektívneho obydla	4 361	4 367	8 728
Obyvatelia inej obytnej jednotky	52	32	84
Bezdomovci	0	0	0
Obyvatelia inej obytnej jednotky a bezdomovci	52	32	84
Nezistené	28	28	56
Obyvateľstvo podľa typu obydla (Spolu)	4 493	4 459	8 952

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Pre modernizáciu bytového fondu sa v zmysle územného plánu navrhuje:

- postupne modernizovať staršie panelové bytové domy a objekty rodinných domov v pôvodnej najstaršej zástavbe,
- zateplovanie, opravy fasád, výmena okien a pod., - zhodnotiť potenciál existujúceho bytového fondu nadstavbami, prístavbami, dostavbami.

Za predpokladu uskutočňovania aktívnej politiky mesta, založenej na využití polohových potenciálov územia, by mal vzrásť dopyt po novej výstavbe bytových domov, najmä sociálnych bytov pre mladé rodiny a rodinných domoch. V koncepte riešenia sú vytypované vhodné lokality pre rozvoj obytného územia, v súlade s predpokladaným demografickým vývojom, počtom a veľkosťou cenových domácností, vrátane migrácie nových obyvateľov a požiadaviek mesta.

Predpokladaný nárast v počte obyvateľov

Z hľadiska dlhodobých demografických trendov predpokladáme postupný nárast počtu trvalo bývajúceho obyvateľstva. Na priaznivom demografickom vývoji sa bude podieľať pohyb obyvateľov prirodzenou menou, ale hlavne mechanický pohyb - migráciou obyvateľov smerom do mesta zo širšieho zázemia až celého regiónu. Táto migrácia bude spôsobená prisťahovaním sa z dôvodu

predpokladaného vytvorenia nových pracovných príležitostí v navrhovanej priemyselnej zóne, preferovania bývania vo väčšom sídle, možnosti dochádzky detí do škôl ako aj lepšej dopravnej dostupnosti do centier osídlenia.

Dynamiku a rozsah dosídľovania budú determinovať novovytvorené podmienky pre rozvoj bývania a zamestnanosti v meste. Predpokladaný nárast počtu obyvateľov do roku 2030:

1. variant: 11 935 (nárast cca o 2661 obyvateľov, ročne by pribudlo v meste cca 90 obyvateľov),
2. variant: 12 427 (nárast cca o 3153 obyvateľov, ročne by pribudlo v meste cca 100 obyvateľov).

Uvažované prírastky obyvateľov budú tvorené z menšej časti z miestnych zdrojov, z väčšej časti z mimomestských zdrojov - prisťahovaním sa do mesta. Už v súčasnom období sledujeme, že stúpa počet obyvateľov, ktorí majú záujem o bývanie v meste. Predpokladáme, že tento trend bude mať stúpajúci priebeh.

5. Technická infraštruktúra

DOPRAVNÁ A TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Dobudovaná dopravná a technická infraštruktúra predstavuje významný rozvojový faktor, ktorý vo veľkej miere ovplyvňuje kvalitu života jej obyvateľov, ako aj rozvoj subjektov na území samosprávy.

Geografická poloha mesta Tvrdosín (blízkosť hranice s Poľskom, cez mesto prechádza európska cesta E77) vyvoláva potrebu prepojenia dopravnej infraštruktúry na celoslovenskú sieť a postupne na európsku sieť v plnom rozsahu a kvalite.

Tabuľka - Technická vybavenosť mesta Tvrdosín

Ukazovateľ	Hodnota
Počet pôšt	1
Káblová televízia	áno
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	áno
Verejná kanalizačná sieť pripojená na ČOV	áno
Rozvodná sieť plynu	áno
Stanice hasič. a záchran. zboru platené	áno
Hasičské vozidlá	áno
Počet vzniknutých požiarov	
Obecný hasičský zbor	áno
Obvodné oddelenia PZ	áno
Verejné miesto s prístupom na Internet	áno
Mestský/obecný úrad využíva osobný počítač	áno
Mestský/obecný úrad má pripojenie na Internet	áno
Mestský/obecný úrad má vlastnú www stránku	áno

Zdroj: Štatistický úrad, 2012

Mesto Tvrdosín je vybavené základnou technickou infraštruktúrou. Je centrálné zásobované pitnou vodou, zemným plynom a elektrinou, má vybudovanú verejnú kanalizáciu a je napojené na čističku odpadových vôd.

Obrázok: Hlavná cestná dopravná sieť mesta Tvrdosín

Zdroj: www.google.sk/maps

Cestná doprava

Širšie dopravné väzby mesta Tvrdosín vyplývajú z polohy na severnej hranici SR s Poľskou republikou ako súčasť sídelnej štruktúry okresu Dolný Kubín, s historicko-geografickým formovaním územia VÚC Žilinského regiónu severného Slovenska.

Administratívne okresné mesto Tvrdosín, spáduje do okresného mesta Dolný Kubín, ale cesty za prácou vo výrobnej sfére a službami boli v minulosti aj v súčasnosti výrazne ovplyvňované mestami Ružomberok a Martin, lokálne aj Nižná a Námestovo. Sídelná sústava severného Slovenska spolu s rekreačnou oblasťou Vodnej nádrže Orava, zimnými strediskami športu a tranzitná cestná trasa E77 do Poľska sú zdrojmi a cieľmi dopravy.

Postavenie sídla v sídelnej sieti, výhodná poloha mesta na sútoku dvoch riek a blízkosť hraničného prechodu s Poľskom vytvorila predpoklady na to, aby sa mesto Tvrdosín stalo významným dopravným uzlom.

Mestom Tvrdosín prechádzajú významnejšie cestné a železničné ťahy, a to:

- regionálna dráha - jednokoľajová neelektrifikovaná železničná trať Kralovany - Dolný Kubín - Trstená
- cesta I/59 medzinárodného ťahu E77 Ružomberok - Dolný Kubín - Trstená /hranice SR s Poľskom/,
- cesta II/520 Krásno nad Kysucou - Nová Bystrica - Oravská Lesná - Vavrečka - Tvrdosín - Trstená - Suchá Hora /hranice SR s Poľskom/,
- cesta III/059 38 v trase - križ. s I/59 Tvrdosín - Nižná - Zemianska Dedina,
- cesta III/059 39 v trase - križ. s I/59 Tvrdosín - Medvedzie,
- cesta III/059 40 v trase - križ. s I/59 Tvrdosín - Tvrdosín,
- cesta III/059 41 v trase - križ. s I/59 Tvrdosín - Zábiedovo,
- cesta III/059 42 v trase - križ. s I/59 Tvrdosín - križ. s I/520 Trstená.

Cestné ťahy I/59 a II/520 tvoria dopravnú kostru sídla, zariadenia ponúkajú voľný dopravný potenciál pre hospodársku aj rekreačnú dopravu. Nadradená cesta I/59 sieť celoštátneho aj medzinárodného významu prechádza územím mesta Tvrdosín v dĺžke 4,5 km od Nižnej v smere do Trstenej a do Poľska. Táto cesta I. triedy a na ňu kolmá cesta II/520 prepájajú vzdialenejšie mestá regiónu aj susediace okresy paralelne s diaľnicou D1, čím skracujú ich prepravné vzdialenosti.

Dopravnú situáciu podstatne ovplyvní výstavba rýchlostného cestného ťahu R3 do Poľska, ktorá je v rozostavanosti a predpoklad ukončenia je rok 2024.

Tabuľka - Miestne komunikácie, chodníky, mosty

Ukazovateľ	Hodnota
Linky autobusovej linkovej osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne)	3
Autobusové linky miestneho významu (medzimestské)	15
Zastávky vlakov osobnej dopravy	2
Miestne komunikácie spolu na 1 d. m. km	60,0
z toho miestne komunikácie - bezprašné na 1 d. m. km	60,0
Mosty na miestnych komunikáciách	2
Lávky pre peších	1
Vybudované chodníky na 1 d. m. km	28,0

Hromadná doprava

Mesto Tvrdosín má priame napojenie predovšetkým v smere na okresné mestá Námestovo, Dolný Kubín, Ružomberok, Liptovský Mikuláš a diaľkové na Žilinu, Martin a Bratislavu, Prešov. Hustota spojov je postačujúca, najviac spojov vykryva najmä špičkové ranné a podvečerné obdobia v pracovných dňoch.

Železničná doprava

Riešeným územím prechádza regionálna dráha – jednokoľajová neelektrifikovaná železničná trať Kralovany – Trstená s príľahlou železničnou dopravou.

Železničné zastávky: Krásna Hôrka, Tvrdosín

Cyklistická doprava

Cyklistické trasy na území mesta sa od roku 2016 stále budujú, modernizujú. Pribúdajú nové moderné cyklotrasy. Vychádzalo sa z toho, že bicykel ako dopravný prostriedok patrí medzi dôležité dopravné prostriedky.

V zmysle územného plánu:

Vybudovalo sa:

- Vybudovali sa cykloturistické trasy pozdĺž brehov Oravy v lokalite Medvedzie až po kataster Štrefanov nad Oravou
- v mestskej časti Oravice sa pokračovalo s predĺžením už vybudovaného relaxačného chodníka v časti Magura prepojením na Poľsko (Witow)

Je potrebné:

- chrániť územný koridor a realizovať sieť cyklomagistrál (cyklistické trasy celoštátneho významu) v nasledovných trasách a úsekoch:
- Oravsko – Liptovská cyklomagistrála zo sedla Demänová s paralelným pokračovaním v trase lesnej cesty cez kótu Tanečník a po pôvodnej ceste II/520 cez kótu Kubínska do Oravskej Lesnej, v trase II/520 Oravská Lesná – Lokca – Oravská Priebrada prístav, v trase III/05944 Ústie nad Priehradou – Trstená, v trase II/520 Trstená – Vitanová, v trase cesty II/52019 Vitanová – Oravice – Zuberec - Liptovský Mikuláš – Ružomberok,
- šírkové usporiadanie plánovaných peších a cyklistických trás je potrebné navrhnuť v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie v zmysle príslušných STN.

Nemotoristická doprava

V zastavanom území sú vybudované jednostranné a obojstranné pešie komunikácie. Šírka chodníkov je prevažne 1,5 až 2,0m. Vzhľadom na ich zlý technický stav spôsobený najmä ich vekom a intenzívnou stavebnou činnosťou, mesto ich postupne stále rekonštruuje. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov. Chodníky v miestach priechodov je potrebné zabezpečiť bezbariérovými úpravami.

V súlade s územným plánom je potrebné vybudovať chodník pre peších a cyklistov, ktorý by spájal obec Nižnú s mestom Tvrdošín a ďalšími okolitými sídlami, posilniť pešie a cyklistické cezhraničné prepojenie s Poľskou republikou v mestskej časti Oravice. Posilniť pešie prepojenie mestských častí: Tvrdošín s Medvedzím a Krásnou Hôrkou a lepšie prepojiť pešími ťahmi lokality s kultúrnymi pamiatkami v meste (príkl. Trojičné nám. – Drevený Kostol, pútnické miesto Skalka, galéria M. Medveckej, národnú kultúrnu pamiatku Šance).

Statická doprava

Parkoviská a manipulačné plochy pred objektmi občianskej vybavenosti a pri bytovkách sú prístupné po miestnych komunikáciách vo vyhovujúcej kvalite povrchov a dopravných pomeroch. Parkovanie a odstavovanie vozidiel bývajúcich v rodinných domoch je riešené na plochách a v garážach na pozemkoch obytnej zástavby, vjazdy z miestnych komunikácií sú vzhľadom na nízke intenzity na

miestnych komunikáciách vyhovujúce. Podnikateľské subjekty s väčšími areálmi si budú musieť zabezpečiť parkovanie a odstavovanie osobných a nákladných áut na vlastnom pozemku. Je potrebné uvažovať s dobudovaním parkovacích plôch, peších a cyklistických chodníkov v mestskej časti Oravice, ktoré sú strediskom cestovného ruchu.

Zásobovanie teplom

V meste Tvrdosín je zásobovanie teplom zabezpečené z niekoľkých zdrojov:

- centrálnym diaľkovým vykurovaním – teplovodom, vedeným zo sídla Nižná, do blokových kotolní na sídlisku Medvedzie, z ktorých je rozvedená horúcovodná sieť, ktorou sú zásobované bytové domy a niektoré zariadenia občianskej vybavenosti,
- lokálnymi plynovými kotolňami - cca 1 300 odberateľov,
- z toho:
 - 1 251 maloodberateľov – domácnosti bývajúcich prevažne v rodinných domoch,
 - 50 veľkoodberateľov so samostatnými plynovými kotolňami, z ktorých najväčšie sú: kotolňa PD Žiarec, kotolňa Urbári – Píla, BAU-MIX s.r.o., RAŠUB s.r.o., Technické služby mesta Tvrdosín, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Stredná priemyselná škola, Cestné stavby Liptovský Mikuláš, Parket Wood.

V zmysle územného plánu sa navrhuje rešpektovať trasu existujúceho plynovodu, splynofikovať alebo prebudovať na elektrickú energiu kotolne, ktoré sú dosiaľ na pevné a tuhé palivá, neuvažovať s rozširovaním existujúcich centrálnych kotolní, len s ich rekonštrukciou a využívať alternatívne zdroje energie (napr. geotermálne vody).

Zásobovanie elektrickou energiou

Riešené územie je zásobované elektrickou energiou z nadradeného 110 kV vedenia č. 7212 cez rozvodňu 110/22 kV Mokrad' – Zemianska Dedina – Ústie nad Priehradou. Zásobovanie elektrickou energiou sa uskutočňuje cez vonkajšie vedenia elektrickej energie VN 22 kV č. 13-53,13-54, 227-4 prostredníctvom distribučných transformačných staníc.

Distribučné siete NN v centrálnej zóne sú prevažne káblové v zemi, s napätím v sieti 3PEN AC50 Hz 230/400V/TN-C. V ostatných častiach mesta sú rozvody NN realizované zväčša vzduchom, závesnými káblami na stĺpoch.

Zásobovanie plynom

Mesto Tvrdosín je zásobované zemným plynom prostredníctvom Oravského VTL plynovodu DN 200, PN 64, číslo 6.1 Dlhá nad Oravou–Trstená–Liesek, z ktorého je vedená odbočka do regulačnej stanice RS (VTL/STL), ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1993. Trasa VTL plynovodu je vedená v juhovýchodnej časti katastrálneho územia mesta Tvrdosín. V severnej časti katastrálneho územia je z Oravského VTL plynovodu vedená odbočka VTL plynovodu DN 200 PN 40 Trstená–Námestovo.

V meste Tvrdosín sa zemný plyn využíva na kúrenie, prípravu TÚV, varenie a priemyselné účely.

Plynovody a plynovodné prípojky sú prevedené z oceleového materiálu (trubka oceľová bezšvová), novšie z polyetylénového materiálu (LPE).

Vzhľadom na súčasný počet domácností a odber v ostatných kategóriách, je možné v zmysle platného územného plánu uviesť, že regulačná stanica má dostatočnú rezervu pre predpokladané rozvojové zámery mesta.

Zásobovanie pitnou vodou

V katastrálnom území mesta Tvrdosín sú hlavným prívodným rádom Oravského skupinového vodovodu (OSV) zabezpečované nasledovné akumulčné vodojemy pitnej vody:

- vodojem VDJ Medvedzie 1x650 m³, VDJ 100 m³,
- vodný zdroj Tvrdosín – pramene pod Biednou č. 1-7,
- vodojem VDJ s objemom 2x1 000 m³ - distribučný vodojem v lokalite „Tvrdosín - Kupanovo“,
- vodojem VDJ s objemom 2x650 m³ – I. tlakové pásmo, - vodojem VDJ s objemom 2x150 m³ – II. tlakové pásmo, - vodojem Medvedzie s objemom 1000 m³ – II. tlakové pásmo.

Pre mesto Tvrdosín, vzhľadom na konfiguráciu terénu, sú vybudované dve tlakové pásma: - časť Medvedzie a Krásna Hôrka.

Priemyselné podniky, hlavne poľnohospodárske družstvá majú vlastné zdroje vody.

Prívod vody zo zdrojov do mesta Tvrdosín kapacitne vyhovuje aj pre potreby ďalšieho rozvoja mesta.

Kanalizácia a likvidácia odpadových vôd

Riešené územie mesta Tvrdosín je odkanalizované jednotnou kanalizačnou sieťou – skupinovou kanalizáciou Trstená–Tvrdosín–Nižná na mechanicko-biologickú čistiacu stanicu odpadových vôd (ČOV) Nižná, ktorá je v správe Oravskej vodárenskej spoločnosti. Existujúca kapacita ČOV je s kapacitou 53 910 EO. Recipientom vyčistených odpadových vôd z ČOV je rieka Orava.

Na hlavný kanalizačný zberač a ČOV v Nižnej je napojená kanalizácia – Nižná, Krásna Hôrka, Medvedzie, Tvrdosín.

Verejnou kanalizáciou sú odvádzané na ČOV splaškové odpadové vody produkované v domácnostiach, splaškové odpadové vody, produkované v priemysle a službách, priemyselné odpadové vody a balastné vody.

Stoková sieť v meste je gravitačná, s nasledovnými dimenziami potrubí: hlavný kanalizačný zberač DN 800, ostatná sieť DN 400 a DN 300. Dažďové povrchové vody budú odvádzané prícestnými odvodňovacími rigolmi alebo odvodňovacími potrubiami do recipientu.

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie je v centre mesta riešené káblovým rozvodom, v okrajových častiach sídla je rozvod prevedený na sekundárnej sieti vzdušnej.

Telekomunikačné zariadenia a mestský rozhlas

Mesto Tvrdosín je pokryté pevnou telekomunikačnou sieťou. Pokrytie mobilnou sieťou T-Mobile a ORANGE je vyhovujúce. Mobilnou sieťou TELECOM je pokrytých cca 80 % a Orange 91 % riešeného územia. Pribudol nový operátor O2 a 4ka.

Poštové zariadenia v Žilinskom kraji sú súčasťou OZ Stredoslovenského riaditeľstva pôšt Banská Bystrica, ktoré riadi stredisko poštovej prevádzky SPP Dolný Kubín, pod ktoré patria automatizované pošty v okresnom meste Tvrdosín: Pošta Tvrdosín je situovaná v časti Medvedzie, na Michalskom námestí.

6. Životné prostredie

Ochranu prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

V zmysle Územného plánu mesta Tvrdosín sa rešpektujú v plnom rozsahu výstupy z dokumentov R- ÚSES a krajinnoekologického plánu spracovaného v etape Prieskumov a rozborov, z ktorých pre katastrálne územie mesta Tvrdosín vyplýva nasledovné:

- nachádza sa v 1. stupni ochrany (v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z.), - časť katastrálneho územia sa nachádza v 4. stupni ochrany (CHA Rieka Orava) - maloplošné chránené územia CHA rieka Orava (v okrese Tvrdosín na ploche 73,6244 ha), - v území sú evidované chránené stromy – lipa pri Technických službách, lipa pri Pošte a skupina líp pri Galérii Márie Medveckej - vyhlásené v roku 1974, - v území sa nachádza:
- Ramsarská lokalita (mokrad' medzinárodného významu) - Orava a jej prítoky, vyhlásená v roku 1998, na celkovej ploche 865 ha,
- územie európskeho významu NATURA 2000 (SKUEVO243 Rieka Orava) - územie navrhnuté z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion a druhov európskeho významu: napr. podkovár malý, vydra riečna, netopier obyčajný, ucháňa čierna atď.

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne veľkoplošné chránené územia (CHKO, NP alebo OPNP). Najbližším vyhláseným chráneným vtáčím územím je CHVÚ Horná Orava, ktoré nezasahuje do riešeného územia.

Vymedzenie chránených území

V riešenom katastrálnom území mesta Tvrdosín sa nachádzajú špecifické a chránené územia: - vyhlásené maloplošné chránené územia CHA rieka Orava (v okrese Tvrdosín na ploche 73,6244ha podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z.), - toky riek Oravy a Oravice tvoria hydricko-terestrický biokoridor,

- chránené stromy – lipa pri Pošte a skupina líp pri Galérii Márie Medveckej, vyhlásené v roku 1974, - Ramsarská lokalita (mokrad' medzinárodného významu) Orava a jej prítoky, vyhlásená v roku 1998 na celkovej ploche 865 ha,
- územie európskeho významu NATURA 2000 (SKUEVO243) - prítoky rieky Orava i samotná Orava patria do Ramsarskej lokality, vyhlásenej v roku 1998 na výmere 865 ha,

- poľnohospodárska pôda štyroch najlepších skupín bonitovaných pôdnoekologických jednotiek s vybudovanými hydromelioráciami - v riešenom území nenachádza, - lesný pôdny fond – hospodárske lesy.

Nakladanie s odpadmi

Mesto zodpovedá za nakladanie a likvidáciu komunálneho a drobného stavebného odpadu, ktorý vzniká na území mesta. V meste Tvrdosín je zavedený aj separovaný zber vo všetkých jeho častiach.

V zmysle platného VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Tvrdosín je na území mesta zavedený zber nasledujúcich odpadov:

- Zmesový komunálny odpad
- Papier
- Plasty
- Sklo
- Kovy, tetrapaky
- Biologický rozložiteľný odpad (jedlé oleje, zelený a kuchynský z domácností)
- Stavebný odpad
- Objemný odpad
- Odpad s obsahom škodlivín
- Textil a šatstvo
- Elektroodpady
- Batérie a akumulátory
- Opatrebované pneumatiky
- Lieky nespotrebované fyzickými osobami.

Na území mesta Tvrdosín je v prevádzke zberný dvor, ktorého prevádzkovateľom sú Technické služby mesta Tvrdosín. Na zbernom dvore môžu fyzické osoby odovzdávať drobný stavebný odpad, objemný odpad a oddelene zbierané zložky komunálneho odpadu v rozsahu triedeného zberu ustanovenom v tomto nariadení mesta. Fyzická osoba môže na zbernom dvore bezplatne odovzdať nasledujúce oddelene zbierané zložky komunálneho odpadu: obaly a neobalové výrobky, z papiera, plastov, skla, kovov, VKM, BIO odpad (zelený, oleje a tuky), objemný odpad, odpad s obsahom škodlivín, textil a šatstvo, elektroodpady, batérie a akumulátory.

Fyzická osoba môže na zbernom dvore za poplatok odovzdať drobné stavebné odpady. Poplatok je určený v samostatnom VZN o miestnych poplatkoch za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Na zbernom dvore nie je možné odovzdať odpadové pneumatiky a nespotrebované lieky a zdravotnícke pomôcky. Zber odpadov na zberných dvoroch sa neuskutočňuje od podnikateľov.

Odpad, ktorý nie je nebezpečný je odvážaný na skládku Jurčov Laz, ktorého prevádzkovateľom sú Technické služby. Predpokladané ukončenie činnosti je 01. 01. 2024. Plánujeme realizovať 4. etapu výstavby novej kazety s ukončením činnosti 2023.

Systém nakladania s komunálnym odpadom (KO) a drobným stavebným odpadom (DSO) vznikajúcim na území mesta Tvrdosín upravuje VZN č. 6/2022 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Tvrdosín.

Poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je ustanovený vo VZN č. 6/2022 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Zber zmesového komunálneho odpadu (ZKO) – od obyvateľov mesta je zabezpečený rozmiestnením zberných nádob s objemom 110 l oceľová alebo 120 l plastová nádoba (Kuka), 1100 l oceľový kontajner, alebo 5000 – 7000 l veľkoobjemový kontajner (VOK) - ramenový systém. Interval vývozu pre rodinné domy je 2 x za mesiac, pre obyvateľov bytových domov je interval vývozu 2 x za týždeň.

V mestskej časti Oravice – rekreačná oblasť, sú kontajnery umiestnené na vyhradených miestach - parkovisko pri hlavnej chate, pri TK Oravice, Meander Park a parkovisko Oravská vodárenská spoločnosť.

Zber, prepravu a zhodnocovanie/zneškodňovanie zmesového komunálneho odpadu zabezpečujú na území mesta Technické služby mesta Tvrdosín.

Objemný odpad – zhromažďovanie a preprava objemného odpadu sa uskutočňuje najmenej dvakrát ročne. Pre tento účel mesto zabezpečí umiestnenie veľkokapacitných kontajnerov na miestach a určí intervaly vývozu. Počas celého roka je objemný odpad od fyzických osôb možné ukladať na zberný dvor v areáli Technických služieb.

Drobný stavebný odpad – v zmysle VZN sa na území mesta zavádza množstvový zber drobných stavebných odpadov. Množstvový zber stavebných odpadov sa vykonáva na zbernom dvore..

Nakladanie s odpadmi z obalov a z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi (papier, plasty, sklo a kovy) – Náklady na triedený zber odpadov z obalov a z neobalových výrobkov znáša od 01. 07. 2016 zmluvná Organizácia zodpovednosti výrobcov (EVIPAK). Všetky odpady z obalov a z neobalových výrobkov fyzických osôb môžu byť dovezené aj na zberný dvor.

Triedený zber papiera – sa vykonáva prostredníctvom farebne rozlíšených zberných kontajnerov a vriec, ako aj pomocou mobilného zberu a školského zberu. Mesto určuje na triedený zber papiera modré plastové kontajnery a vrecia:

- V bytových domoch vo vyhradených zberných nádobách, t. j. v 1100 litrových kontajneroch modrej farby na triedený zber s označením PAPIER s intervalom vývozu 1 krát týždenne.
- V rodinných domoch vo farebne rozlíšených vreciach, t. j. modré igelitové vrece o objeme 120 litrov s nápisom PAPIER s intervalom vývozu 1 krát za 2 týždne. Vrece modré na papier je určené na viacnásobné použitie.

Školský zber papiera si organizujú školy na území mesta samostatne.

Triedený zber plastov – sa vykonáva prostredníctvom farebne rozlíšených zberných kontajnerov a vriec. Mesto určuje na triedený zber plastov žlté plastové kontajnery a vrecia:

- V bytových domoch vo vyhradených zberných nádobách, t. j. v 1100 litrových kontajneroch žltej farby na triedený zber s označením PLASTY s intervalom vývozu 1 krát týždenne. Do plastov patria: číre a farebné fólie, tašky, vrecká, vedrá, fľaše od kozmetických a čistiacich prípravkov, prepravky fliaš, fľaše od nápojov, sirupov, obaly od sladkostí, tégly od jogurtov a rôzne plastové nádoby, hračky, poháriky z automatov a iné plastové nádoby.
- V rodinných domoch vo farebne rozlíšených vreciach, t. j.: žlté alebo číre igelitové vrece o objeme 120 litrov s intervalom vývozu 1 krát za 2 týždne.

Triedený zber skla – sa vykonáva prostredníctvom farebne rozlíšených zberných kontajnerov. Mesto určuje na triedený zber skla zelené plastové kontajnery:

- v bytových domoch vo vyhradených zberných nádobách, t. j. v 1100 litrových kontajneroch zelenej farby na triedený zber s označením SKLO s intervalom vývozu 1 krát za 2 týždne.
- v rodinných domoch vo farebne rozlíšených vreciach, t. j.: zelené igelitové vrece o objeme 100 litrov s nápisom SKLO s intervalom vývozu 1 krát za 2 týždne. Vreca zelené na sklo je určené na viacnásobne použitie.

Triedený zber viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky (VKM) a kovových obalov

- mesto určuje na triedený zber VKM a kovových obalov červené plastové 1100 litrové kontajnery:
- V bytových domoch vo vyhradených zberných nádobách, t. j. v 1100 litrových kontajneroch červenej farby na triedený zber s označením TETRAPAK A KOVOVÉ OBALY s intervalom vývozu 1 krát za 2 týždne. Školský zber VKM si organizujú školy na území mesta samostatne.

Biologicky rozložiteľný komunálny odpad – zber BIO kuchynských odpadov - biologicky rozložiteľný kuchynský odpad z domácností je povinná každá domácnosť skompostovať vo vlastnom zariadení alebo odovzdať na Zbernom dvore v areáli Technických služieb na účely jeho následného zhodnotenia a využitia ako druhotnej suroviny.

Mesto určuje na zber Jedlých olejov a tukov plastové nádoby a PET fľaše:

- V bytových domoch uložiť ku zberným nádobám na komunálny odpad každú stredu. - V rodinných domoch uložiť ku vreciam na separovaný zber každý druhý utorok podľa harmonogramu separovaného zberu v meste.
- Odovzdávanie na zbernom dvore v areáli Technických služieb.

Nakladanie s biologickým rozložiteľným kuchynským odpadom a reštauračným odpadom od prevádzkovateľa kuchyne – za nakladanie s biologicky rozložiteľným kuchynským a reštauračným odpadom je zodpovedný prevádzkovateľ kuchyne. Odpad sa nesmie dávať do nádob určených na zber komunálnych odpadov v meste.

Nakladanie s odpadom z domácností s obsahom škodlivých látok - mesto zabezpečí podľa potreby, najmenej 2x ročne zber a prepravu oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín. Likvidáciu nebezpečných odpadov zabezpečí prostredníctvom autorizovanej organizácie. Mesto zabezpečí informovanosť občanov v dostatočnom časovom predstihu o zbere odpadu s obsahom škodlivín osobitným oznamom, pričom využije obvyklé spôsoby oznamovania. Počas celého roka je odpad s obsahom škodlivín od fyzických osôb možné ukladať na zberný dvor v areáli Technických služieb.

Nakladanie s textilom a šatstvom – triedený zber textilu a šatstva sa vykonáva prostredníctvom špeciálnych zberných kontajnerov. Mesto určuje na triedený zber textilu a šatstva špeciálne kovové kontajnery, ktoré budú umiestnené na Zbernom dvore na Technických službách mesta Tvrdosín a pri základných školách v meste, ktoré budú následne zhodnocované alebo zneškodnené oprávnenou osobou, organizáciou na základe zmluvy o spolupráci pri zbere použitého šatstva.

Nakladanie s elektroodpadmi z domácností – mesto zabezpečí podľa potreby, najmenej 2x ročne zber elektroodpadov z domácností. Prepravu a zhodnocovanie elektroodpadov zabezpečí prostredníctvom autorizovanej organizácie. Mesto zabezpečí informovanosť občanov v dostatočnom časovom predstihu o zbere elektroodpadu osobitným oznamom, pričom využíva obvyklé spôsoby oznamovania. Počas celého roka je elektroodpad od fyzických osôb možné ukladať na zberný dvor v areáli Technických služieb. Elektroodpady je možné odovzdať aj v rámci režimu spätného odberu.

Nakladanie s použitými prenosnými batériami a akumulátormi a automobilovými batériami a akumulátormi – použité batérie a akumulátory, ktoré sú súčasťou elektroodpadu z domácností sa zbierajú spolu s týmto odpadom. Zhromažďovanie a preprava batérií a akumulátorov sa uskutočňuje najmenej dvakrát ročne v rámci zberu odpadov s obsahom škodlivín. Počas celého roka je batérie a akumulátory od fyzických osôb možné ukladať na zberný dvor v areáli Technických služieb. Prenosné a automobilové batérie a akumulátory je možné odovzdať aj v rámci spätného zberu batérií a akumulátorov.

Nakladanie s odpadovými pneumatikami – odpadové pneumatiky nie sú súčasťou komunálnych odpadov a ani zberu odpadov, ktorý zabezpečuje mesto. Zberný dvor nie je oprávnený odoberať odpadové pneumatiky.

Tabuľka - Subjekty zabezpečujúce nakladanie s odpadom v roku 2022

Kód odpadu	Názov odpadu	Kateg. odp.	Názov zariadenia
20 03 01	ZKO	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 03 03	odpad z čist. ulíc	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 03 07	objemný odpad	O	Technické služby mesta Tvrdosín
17 99 00	DSO	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 01	papier a lepenka	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 02	sklo	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 39	plasty	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 40	kovy	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 21	žiarivky	N	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 33	bat. a akum.	N	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 23	vyrad. zar. obs. chlór. uh	N	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 35	vyr. el. a elektr. zariad. s obs. NO	N	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 36	vyr. el. a elektr. zar.	O	Technické služby mesta Tvrdosín
16 01 03	opotrebn. pneumat.	O	pneuservis
20 01 11	textílie	O	Technické služby mesta Tvrdosín
20 01 25	kuch. oleje	O	Technické služby mesta Tvrdosín

Zdroj: MsÚ Tvrdosín

V meste evidujeme nasledovné zdroje znečistenia ovzdušia:

- stredné zdroje znečistenia ovzdušia: poľnohospodárske podniky zamerané na chov živočíšnej výroby, kotolne na tuhé a plynne palivo,
- malý zdroj znečistenia ovzdušia – tranzitná doprava vedená zastavaným územím mesta.

7. Kultúra, šport, cestovný ruch

KULTÚRA

Spoločenský a kultúrny život v meste zabezpečuje :

- Mestské kultúrne stredisko /oddelenie kultúry MsÚ/
- Kino Javor / priestory kinosály sú využívané na kultúrne podujatia, klubovne na prenájom
- Galéria M. Medveckej
- ART galéria Schürger
- Mestská knižnica, Medvedzie
- Národná kultúrna pamiatka – drevený gotický Kostol Všetkých svätých z 1. pol.15. storočia (zapísaný v UNESCO)
- Kostol Najsvätejšej Trojice
- Mestský park
- Trojičné námestie
- Michalské námestie
- Amfiteáter Oravice

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na pokračovanie v organizovaní tradičných celomestských podujatí. Do popredia sa dostáva rozvoj „domácej“ kultúry, akými sú súťaže, podporujúce rozvoj tvorivosti mládeže a dospelých – Paleta M. Medveckej a Gessayovo pero, Fotografická súťaž, Tvrdosín má talent, Výtvarný Tvrdosín, rôzne výstavy, výchovné koncerty, bábkové a hrané divadlá pre deti a ďalšie. Do kultúrneho a spoločenského života je potrebné zapájať školské zariadenia, pripravovať nové, inšpiratívne aktivity, ktoré korešpondujú s myšlienkou byť moderným mestom, poskytujúci svojim obyvateľom plnohodnotný život. Pripravovať materiálne-technické podmienky, aby sa kultúrny a spoločenský život kvalitatívne a žánrovo rozvíjal.

Prehľad zariadení kultúry v meste Tvrdosín:

■ Časť Tvrdosín:

- Mestská knižnica umiestnená je v budove Mestského úradu, Farský kostol najsvätejšej Trojice, gotický drevený Kostol všetkých svätých, cintorín a Dom smútku, kresťanská knižnica.

■ Časť Medvedzie:

- Mestské kultúrne stredisko s malou a veľkou spoločenskou sálou, Centrum voľného času, novozrekonštruovaná Mestská knižnica, Kaplnka sv. Anny, cintorín, Galéria Márie Medveckej, Skalka – pútnické miesto nad Medvedzím.

■ Časť Krásna Hôrka:

- Kino Javor, Kostol Božského srdca Ježišovho, Kaplnka so zvonnicou v Krásnej Hôrke, cintorín s domom smútku.

V oblasti kultúry má významné postavenie ART GALÉRIA Schürger. Galéria je otvorená celoročne. Ponúka kvalitné, odborníkmi oceňované výstavy slovenských a zahraničných umelcov a organizuje umelecké workshopy. V meste vykonáva svoju činnosť aj miestny odbor Matice slovenskej.

Kultúra – mesto Tvrdosín

Názov ukazovateľa	Rok 2022
Verejné knižnice vrátane pobočiek	2
Verejné knižnice - počet knižničných jednotiek spolu	46 771
Verejné knižnice - počet používateľov	2 087
Kiná stále	1
Sedadlá v kinách stálych	252
Premietacie sály	1
Kultúrno osvetové zariadenia	1
Zariadenia na voľný čas a záujmovú činnosť pre deti a mládež	1
Kostoly a modlitebne rímskokatolíckej cirkvi	3
Kostoly a modlitebne evanjelickej cirkvi augsburského vyznania	1
Kostoly a modlitebne ostatných cirkví	1
Cintoríny, urnové háje a rozptýl. lúčky	3
Cintoríny, urnové háje a rozptýl. lúčky - plocha ha	28,7
Domy smútku	3

Významné pamiatky na území mesta Tvrdosín

Na administratívnom území mesta Tvrdosín sa nachádzajú národné kultúrne pamiatky (NKP), ktoré sú evidované v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR (viď tabuľka).

Tabuľka – Zoznam národných kultúrnych pamiatok

Katastrálne územie	Pamiatkový objekt	Zauž. názov PO	Číslo ÚZPF	Stav.-tech. stav
Tvrdosín	Opevnenie	novoveké bastiónové opevnenie	11821/1	AG - neprezentovaná
Tvrdosín	Dom ľudový	ľudový dom	1617/1	dobrý
Krásna Hôrka	Pilier	pilier pod súsoším	2642/1	Dobrá - zrekonštruovaná
Krásna Hôrka	Súsošie	súsošie Korunovania P. Márie	2642/2	Dobrá - zrekonštruovaná
Medvedzie pri Tvrdosíne	Kúria	Kúria rod. Medveckých	2768/1	dobrý
Medvedzie pri Tvrdosíne	Dom ľudový	dvojdom	1574/1	vyhovujúci
Tvrdosín	Kostol drevený	drevený kostol Všetkých svätých	253/1	dobrý
Krásna Hôrka	Kaplnka	kaplnka Nanebovzatia P. Márie	225/1	dobrý

Krásna Hôrka	Zvonica	zvonica	225/2	dobrý
Krásna Hôrka	Tabuľa pamätná	1914-1944, major	275/2	dobrý
Tvrdošín	Synagóga	býv. ortodoxná synagóga	3514/1	nevyhovujúci
Tvrdošín	Pomník	pomník padlým v I. sv. v.	288/1	dobrý
Tvrdošín	Kostol	kostol sv. Trojice	254/1	dobrý

Zdroj: www.pamiatky.sk

Kostol Všetkých svätých

Drevený gotický kostol z prvej polovice 15. storočia bol v roku 1994 ocenený organizáciou **Europa Nostra** a v roku 2008 zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva **UNESCO**. Drevený kostol Všetkých svätých má aj svoj zmenšený model v mierke 1:25 umiestnený v parku miniatúr v obci Podolie v okrese Nové Mesto nad Váhom. Mesto Tvrdošín prevzalo nad modelom dreveného kostola patronát, čo je doložené Patrónskou listinou.

Galéria Márie Medveckej

Stála expozícia z diela maliarky je inštalovaná v klasicistickej kúrii (národná kultúrna pamiatka) rodiny Medveckých z 19. st. od roku 1979. Vystavených je 266 olejomalieb a kresieb, ktoré poskytujú obraz o vývojových etapách a žánrových okruhoch celoživotnej tvorby Márie Medveckej (1914 — 1987) - maliarky, ktorá spojila svoj život a dielo s rázovitým regiónom Slovenska - Oravou. Od roku 2001 sú využívané podkrovné priestory galérie na krátkodobú prezentáciu výtvarného umenia, hlavne regiónu Hornej Oravy.

Medzi ďalšie významné sakrálné pamiatky patria:

- Kostol Božského Srdca Ježišovho v mestskej časti Krásna Hôrka
- Kostol sv. Anny v mestskej časti Medvedzie
- Kaplnka Skalka – pútnické miesto nad mestom
- Pieta Sedembolestnej Panny Márie z roku 1749

Medzi najvýznamnejšie kultúrno-spoločenské podujatia patria:

Vítanie Nového roka, Mestský bál, Stavanie mája, Deň matiek, majáles
Orava Rock Storm – rockový festival, Noc pod tvrdošínskymi hviezdami
Orava Fest – najväčší country festival na Orave, Deň detí, cestný beh - Tvrdošínska dvanásťka, Na vrchol možností – beh na Javorový vrch, Medvecká dvanásťka, Folklórne a Country Oravice, Oravická lyža, Dni mesta, Michalský jarmok, Deň študentstva, Burza zberateľov, Sviatok príbuznosti, Stretnutie s Mikulášom, Celomestské privítanie Nového roka, chrámové a promenádne koncerty. Niektoré z nich sú organizované na Trojičnom a Michalskom námestí, ktoré navštevujú aj obyvatelia okolitých obcí.

Osobnosti mesta Tvrdošín:

- Belan Ctibor - akademický maliar, manžel Márie Medveckej (1920 – 1991),
- Bernolák Pavol - katolícky kňaz (1729 – 1796),
- Branický Michal - prekladateľ – učiteľ (1877 – 1937),
- Cieker Jozef - právnik, diplomat (1907 – 1969),
- Čaplovič Alexej - pseud. E. Zeman - národnokultúrny pracovník, publicista (1810 – 1872),
- Gebura Jozef – regionálny historik, bankový úradník (okolo r. 1874 – 1953),

- Gessay Ignác - novinár, redaktor, krajský pracovník v USA, politik, učiteľ (1874 – 1928),
- Gessay Ján - krajský pracovník v USA, redaktor (1877 – zom. v USA),
- Haluška Štefan - katolícky kňaz, historik (1857 – 1925),
- Havránek Otakar - priekopník turistiky (1900 – 1983),
- Konfal Jozef - učiteľ, osvetový pracovník (1868 – 1946),
- Konfal Július - lesný odborník (1897 – 1982),
- Koválik Ján - cirkevný hodnostár - biskup (1755 – 1821),
- Kratochvílová Mária - učiteľka, logopedička, dcéra
- Konfala Jozefa - (1893 – 1979),
- Kristofčák Michal - katolícky kňaz, dekan v Tvrdosíne, osvetový pracovník (1816– 1886),
- Kršák Ján - katolícky kňaz, spisovateľ pre deti (1844 – 1919),
- Kubáni Ján Nepomuk - kňaz, prof. bohosloveckého seminára v Sp. Kapitule, pôvodom z Tvrdosína 18. a 19. storočie,
- Kubáni Jozef – katolícky kňaz, spisovateľ, prekladateľ (1771 – 1839),
- Kukorelli Ľudovít - vojak, letec (1914 – 1944),
- Kocian Anton – pedagóg, prírodovedec
- Lipay Karol – starosta obce, národovec
- Medvecká Mária - akad. maliarka, národná umelkyňa (1914 – 1987),
- Novácky Ján Martin - botanik, vysokoškolský profesor (1899 – 1956),
- Novácky Koloman - právnik, včelársky odborník (1897 – 1969),
- Obtulovič Ľudovít - právnik, redaktor (1902 – 1968),
- Ponťuch Anton - lekár, univerz. profesor (1915 – 1989),
- Račkay Maximilián – maliar (1806 - 1872),
- Romančík Viktor - právnik, publicista (1898 -1938),
- Róna Žigmund (pôv. Neuman) - meteorológ, klimatológ (1861 – 1941),
- Sartorius Eliáš (Krajčovic, Sartoris) - náboženský spisovateľ, učiteľ (1. pol. 17. stor. asi Tvrdosín 1706),
- Scaevola Juraj (Scavola) - pedagóg, notár (17. storočie), v r. 1640 - 56 prvý známy riaditeľ evanjelickej mestskej školy,
- Ševčík Šimon - katolícky kňaz, bernolákovec (1759 – 1804),
- Škarvan Albert - lekár, spisovateľ (1865 – 1926),
- Štefan Šmálik - katolícky kňaz, regionálny historik (1908 – 1991),
- Šperlágh Anton - učiteľ, publicista (1874 – 1943),
- Tmák Jozef – botanik (1852 – pravdepodobne koniec 19.st.).

ŠPORT

Mesto Tvrdosín plní funkciu okresného mesta na severe Slovenska, preto zastúpenie zariadení športovej vybavenosti by malo primerane zodpovedať významu sídla.

Tabuľka – Šport Tvrdosín

Názov ukazovateľa	Rok 2022
Kúpaliská umelé a prírodné	2
Telocvične - spolu	5
Telocvične - školské	4
Štadióny otvorené	1
Ihriská pre futbal (okrem školských)	2
Ihriská školské	3
Ihriská ostatné	1
Tenisová hala	1
Otvorené ľadové plochy	1
Ostatné športové zariadenia	1
Mestská plaváreň	1
Mestská multifunkčná športová hala	1

V meste sa nachádza:

- mestská multifunkčná športová hala
- mestská plaváreň
- mestská športová hala/ florbal, volejbal, futbal, basketbal, nohejbal, posilňovňa,
- futbalový štadión ihriská,
- futbalové ihrisko,
- krytá tenisová hala,
- ihriská s umelou trávou
- 14 detských ihrísk
- športová vybavenosť situovaná v školských areáloch,
- detské dopravné ihrisko
- stolnotenisová hala na sídlisku Medvedzie,
- umelá ľadová plocha
- hokejbalová plocha pri Galérii Márie Medveckej,
- u-rampa
- snooker
- fitnes centrá
- záhradkárské osady v lokalitách: „Čeremošné I. a II.“, „Úplzeň“, „Bučník I. a II.“, „Hrúbiky“ „Pod ploty“ a „Pod Vápenicou“,
- vodná plocha – vyrovnávací vodná nádrž rieky Oravy – brehy vodnej nádrže, ktoré slúžia pre rekreáciu.

V meste Tvrdosín sa z hľadiska športu rozvíja najmä plávanie, hokej, stolný tenis, tenis, šach, futbal, halový futbal, florbal, volejbal, tenis a aikido.

Rekreačné územia a zóny

Rekreačné územie v zastavanom území mesta Tvrdosín zahŕňa:

- multifunkčná športová hala pre letné a zimné športy
- mestská plaváreň
- športový areál s futbalovými ihriskami v južnej časti Krásnej Hôrky pri rieke Orave,
- futbalové ihrisko v časti Krásna Hôrka v lokalite „Roveň“,
- športové ihriská rozptýlené v rôznych častiach mesta,
- športoviská tvoriace súčasť školských areálov,
- kryté tenisové ihriská,
- detský park Medvedzie
- otvorené klzisko v časti Medvedzie,
- hokejbalová plocha v časti Medvedzie
- dopravné ihrisko v časti Krásna Hôrka
- dopravné ihrisko pri MŠ Medvedzie
- plochy verejnej zelene, parkovej zelene, špeciálnej zelene – cintorínov, lesa a pod.,

Cestovný ruch

Z hľadiska štruktúry a druhového zloženia rekreačných aktivít ponúka územie mesta Tvrdosín a blízkeho okolia tieto druhy rekreačných možností:

- letné športy:
- pobyt pri vode a vodná turistika na vyrovnávacej vodnej nádrži a pri Oravskej nádrži
- splavovanie po rieke Orava
- pešia a horská turistika
- cykloturistika po značkových turistických chodníkoch,
- poznávacia turistika po prírodných a kultúrno-historických zaujímavostiach okresu,
- zimné športy – zjazdové a bežecké lyžovanie, sánkovanie, korčuľovanie...,
- kúpeľná a rekreačná turistika v stredu cestovného ruchu Oravice,
- záhradkárstvo,
- vidiecka turistika (agroturistika) spojená s tradíciami poľovníctva, rybolovu a salašníctva.

Rekreačný potenciál a prírodné danosti územia Hornej Oravy majú zatiaľ rezervy. Územné rozloženie rekreačných útvarov, zariadení v meste a jeho rekreačnom záujmovom území. Hlavnými turistickými centrami Hornej Oravy sú mestá Tvrdosín a jeho mestská časť Oravice, stredisko cestovného ruchu Západných Tatier – Roháče s medzinárodným významom, mesto Trstená, ktorá leží na tranzitnom dopravnom ťahu, smerujúcim do Poľska. Sú to nástupné centrá do rekreačných priestorov Západných Tatier a Oravskej priehrady.

Mesto Tvrdosín je súčasťou významného cestného turistického okruhu Tvrdosín – Podbiel – Habovka – Oravice – Tvrdosín a medzinárodného, tzv. Malého tatranského okruhu, s nástupom z Tvrdosína cez Suchú horu do Zakopaného a ďalej okolo Vysokých Tatier, s návratom cez Liptov do Zuberca, ďalej do Podbiela a späť do mesta Tvrdosín.

Prímestská rekreácia pre obyvateľov mesta Tvrdosín je zabezpečená v jeho katastrálnom území a zahŕňa:

- vyrovnávaciu vodnú nádrž rieky Oravy situovanú nad mestom,
- záhradkárské osady v lokalitách „Bučník I.“ „Bučník II.“, Úplzeň, Čremošné I. a II., Pod Ploty a Pod Vápenicou, ktoré sa nachádzajú na severe, pozdĺž toku rieky Oravy,
- záhradkársku osadu na západe v lokalite „Hríbiky“,
- prírodný útvar – Skalka.

Málo využívané pre rekreačné aktivity sú brehy rieky Oravy a územie okolo vyrovnávacej vodnej nádrže nad mestom.

Organizácie pôsobiace v oblasti cestovného ruchu:

- Informačné centrum Oravice
- OravaAction s.r.o
- Informačná kancelária v kultúrnom stredisku
- Agentúra Detský raj

Ubytovacie zariadenia:

- Stredná odborná škola lesnícka
- Stredná priemyselná škola Ignáca Gessaya - internát
- Oravská vodárenská spoločnosť, a. s. – Oravice
- VOPA, s. r. o., - Oravice
- ORION Jozef Kopta, Oravice
- Meander park Oravice
- PROFISTAV – MM, s. r. o., - autokemping Oravice
- Lukáčiková Zdenka, Tvrdosín
- Michal Páleník, Oravice
- OVS, a. s., chata Alpina, Oravice
- B&B invest, s. r. o., - chata Aqila Oravice
- Marta Breznániková – penzión Fortuna
- Bystrá TS, s. r. o., Hubertka – Oravice
- Miloš Kabáč chata Sofia – Oravice
- Lesy SR, š. p., Okál, Vladina – Tvrdosín
- Lesy SR, š. p. , - Oravice
- Ján Čuchor, chata Oľga – Oravice
- Venglarčíková JULIANA, CHATA Julie – Oravice
- Motýľ Ľubomír, chata Motýlik – Oravice
- Mališka Ľubomír, Hríbiky
- Eva Loneková , chata Ľubica – Oravice
- Next Level Invest, s. r. o., chata Olina, - Oravice
- JM-JM, s. r. o., chata Janko – Oravice
- JM-JM, s. r. o., Trojičné námestie, Tvrdosín
- Štefan Ballek, chata Ballek – Oravice
- Správa TANAPu - Oravice internetka 366

Hotely:

Hotel Limba – ubytovanie 60 lôžok, reštaurácia, kaviareň, modrý salónik, malá a veľká konferenčná miestnosť, kozmetické a kadernícke služby, fitness, snooker klub.

Kúpeľné územia

MESTSKÁ ČASŤ ORAVICE

Rekreačné stredisko medzinárodného cestovného ruchu s rozlohou 2008 ha je vzdialené od Tvrdosína 23 km a od Západných Tatier – Roháčov 12 km. Nachádza sa v krásnom horskom prostredí, ktoré ponúka široké možnosti nenáročnej i vysokohorskej turistiky, cykloturistiky a zimných športov. Malebné zákutia dolín s roklinami a bystrinami obklopujú vrchy Západných Tatier, Skorušiny a Oravskej Magury. V chránenom prírodnom prostredí sa nachádzajú vzácne spoločenstvá fauny a flóry.

Mestské termálne kúpaliská

Oravice sú jedinou lokalitou na Orave s prírodnou geotermálnou sírano-vápenato-horečnatou vodou s vysokým obsahom železa s priaznivými účinkami na organizmus - najmä na choroby pohybového ústrojenstva, močových ciest a obličiek. Turisti oceňujú pobyt v bazénoch najmä v zime, keď po lyžovačke strávia príjemné chvíle v termálnej vode dívajúc sa na končiare okolitých hôr. Teplota vody sa v dvoch nekrytých bazénoch pohybuje v rozmedzí 34° C - 38° C. Kúpaliská sú otvorené celoročne.

Ski park

Len niekoľko stoviek metrov od bazénov je vzdialený lyžiarsky vlek s vyhrievanou 4-sedačkovou lanovkou. Počas sezóny je trať pravidelne upravovaná a podľa potreby zasnežovaná moderným systémom umelého zasnežovania. Ski park ponúka svojim návštevníkom možnosť ubytovania priamo pri vlek, ponúka unikátnu kombináciu lyžovania a relaxu v bazénoch s termálnou vodou.

Meander Park Oravice

Športovo – relaxačné bazény v aquaparku s termálnou vodou sú prepojením športových aktivít a relaxu. Časť bazénu je vyhradená pre aktívnych športovcov, druhá časť s vodnými tryskami slúži na relax. Športovo – relaxačný bazén ponúka rôzne atrakcie, ako sú masážne lavice, masážne trysky, či veľký vodný hrieb, vodný ježko a aj vodopád. Plavecká časť športového bazéna má dĺžku 25m. Najzaujímavejšou časťou je bazén s umelými vlnami.

Stredisko Oravice treba komplexne dobudovať, s orientáciou na plné využitie termálnej vody pre celoročnú pobytovú rekreáciu, relaxáciu, s cieľom vybudovať horské kúpeľné stredisko medzinárodného významu.

V roku 2022 mesto Tvrdosín navštívilo 8 977 návštevníkov, z toho 1 270 domácich a 513 zahraničných.

Tabuľka – Počet návštevníkov a prenocovaní za rok 2022

Územie	Návštevníci spolu	v tom		Prenocovania	v tom	
		domáci návštevníci	zahraniční návštevníci		domáci návštevníci	zahraniční návštevníci
Tvrdosín	8 977	6 086	891	20 508	14 291	6 217
Okres Tvrdosín	62 742	51 926	10 816	164 746	136 719	28 027

Zdroj: Štatistika vývoja cestovného ruchu v regióne Oravy

V roku 2022 navštívilo okres Tvrdosín množstvo návštevníkov z rozličných krajín sveta, medzi najpočetnejších návštevníkov zahraničných krajín možno zaradiť Čechov, Poliakov, Nemcov a Maďarov.

7. Samospráva

SAMOSPRÁVA MESTA

Mesto Tvrdosín sa v súlade so zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení od 1. januára 1991 stalo samostatným subjektom s vlastnými kompetenciami a príjmami.

Orgány mesta

Základnými orgánmi mesta Tvrdosín sú:

- mestské zastupiteľstvo,
- primátor mesta.

Mestský úrad sídli na Trojičnom námestí 185/2, 027 44 Tvrdosín.

Primátor mesta

Primátor mesta je predstaviteľom a najvyšším orgánom mesta Tvrdosín. Je štatutárnym zástupcom mesta v majetkoprávných, pracovnoprávných vzťahoch mesta a v administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom. Funkcia primátora je verejnou funkciou, do ktorej je zvolený na štvorročné funkčné obdobie a končí zložením sľubu novozvoleného primátora. Primátor mesta môže zriaďovať poradné orgány a odborné pracovné komisie.

Mestské zastupiteľstvo

Mestské zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor mesta zložený z poslancov volených v priamych voľbách obyvateľmi mesta na štvorročné funkčné obdobie, totožné s funkčným obdobím primátora. Počet poslancov na príslušné volebné obdobie sa určuje podľa počtu obyvateľov mesta. Orgánmi mestského zastupiteľstva sú mestská rada, komisie a iné orgány zriaďované mestským zastupiteľstvom podľa zákona.

Vo funkčnom období 2022 – 2026 bolo zvolených 13 poslancov.

Orgány mestského zastupiteľstva

Orgánmi mestského zastupiteľstva sú **4-členná mestská rada**, **7 komisií**, a to komisia výstavby, dopravy a ŽP, komisia finančná a správy mestského majetku, komisia CR, podnikateľských aktivít a verejného poriadku, komisia kultúry, školstva, športu a mládeže, komisia sociálna, zdravotná a bytová, komisia pre energetiku, komisia o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v zmysle čl. 7 ods. 5 zákona č. 357/2004 Z.z.,
3 - členný Výbor pre mestské časti, 3 - členná Rada starších.

Mestský úrad

Mesto Tvrdosín zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených Mestským zastupiteľstvom. K 31. 12. 2022 malo Mesto Tvrdosín - celkom 116 zamestnancov /mestský úrad 19, Mestská knižnica 1, Mestská polícia 1, Mestské kultúrne stredisko 6, Opatrovateľská služba 11, Základná škola Márie Medveckej 74, Technické služby mesta Tvrdosín 56, Termálšport, TS, s. r. o., 6.

Mestský úrad:

- Sekretariát primátora, podateľňa
- Hlavný kontrolór
- Mestská polícia
- Školský úrad
- Oddelenie výstavby
- Oddelenie správne, sociálnych vecí a správy majetku
- Oddelenie finančné
- Oddelenie školstva, kultúry a mládeže

Mesto Tvrdosín je zriaďovateľom jednej príspevkovej organizácie – **Technické služby mesta Tvrdosín** a jednej rozpočtovej organizácie – **Základná škola Márie Medveckej, Medvedzie 155, Tvrdosín**. Mesto Tvrdosín je zakladateľom jednej obchodnej spoločnosti – **TERMALŠPORT TS s. r. o.** – so 100 % účasťou mesta. Spoločnosť začala vykonávať svoju podnikateľskú činnosť 1. 6. 2007.

Mesto Tvrdosín aj so svojimi organizáciami malo k 31. 12. 2022 celkom 252 zamestnancov.

Mestská polícia

Mestská polícia v Tvrdosíne dohliada na dodržiavanie všeobecne záväzných nariadení, plní úlohy od mestského zastupiteľstva, má dohľad nad dodržiavaním zákonov a predpisov na ochranu verejného poriadku, pôsobí na úseku verejnej ochrany, ochrany životného prostredia, ochrany verejného poriadku a v prípade potreby zabezpečuje obnovenie verejného poriadku. V blokovom konaní vybavuje priestupky.

ROZPOČET MESTA

Rozpočet mesta je základným nástrojom financovania a regulovania činnosti samosprávy pri plnení úloh vyplývajúcich zo zákona a pri realizovaní svojich rozvojových plánov. Na rok 2023 bol mestským zastupiteľstvom schválený rozpočet s celkovými plánovanými príjmami vo výške 12 268 160,- €. Z celkových príjmov rozpočtu predstavujú príjmy bežného rozpočtu v roku 2023 výšku 8 260 027,- €. Najväčší podiel na celkových príjmoch bežného rozpočtu mesta predstavuje daň z príjmov 5 418 839,- €. Okrem toho sa na príjmoch v roku 2023 významne podieľajú granty a transfery, najmä vďaka realizácii projektov podporených z eurofondov.

Tabuľka - Štruktúra príjmov programového rozpočtu 2023 – 2025

	Rozpočet rok 2023	Rozpočet rok 2024	Rozpočet rok 2025
Príjmy			
Bežný rozpočet /			
bežné príjmy			
100 Daňové príjmy	5 418 839	5 649 617	6 263 741
200 Nedaňové príjmy	698 004	761 534	806 034
300 Granty a transfery	1 991 838	1 920 324	1 759 082
Spolu bežné príjmy MsÚ	8 108 681	8 331 475	8 828 857
Základná škola Medvedzie, ZŠS pri ZŠ, ŠKD – bežné príjmy	160 346	163 471	163 123
Spolu bežné príjmy	8 269 027	8 494 946	8 995 980
Kapitálový rozpočet / kapitálové príjmy			
200 Nedaňové príjmy	4 000 €	6 000 €	8 000 €
300 Granty a transfery	2 535 707 €	2 330 463 €	1 235 000 €
Spolu kapitálové príjmy	2 539 707 €	2 336 463 €	1 243 000 €
Spolu bežné a kapitálové príjmy	10 808 734 €	10 831 409 €	10 238 980 €
Finančné operácie príjmové			
400 Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí	1 459 426 €	809 913 €	43 135 €
500 Prijaté úvery	0 €	0 €	0 €
Spolu finančné operácie	1 459 426 €	809 913 €	43 135 €
Príjmy a finančné operácie celkom	12 268 160 €	11 641 322 €	10 282 115 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

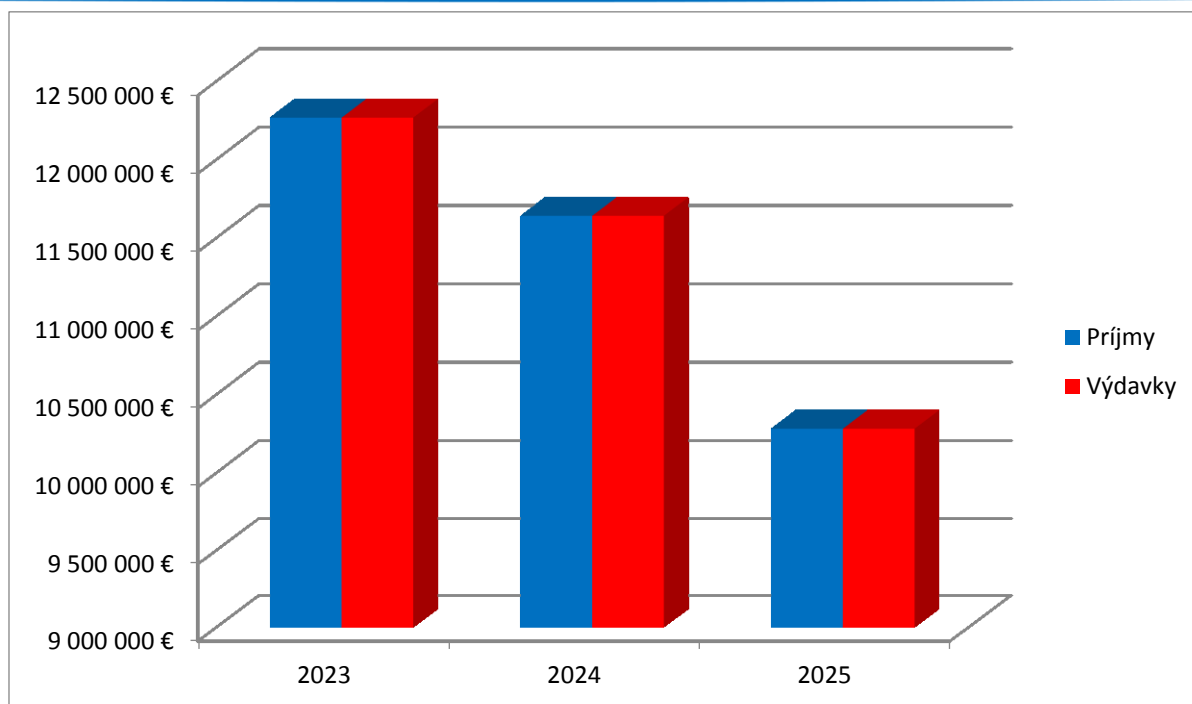

V štruktúre výdavkov bežného rozpočtu v roku 2023 dosahujú najväčší podiel výdavky na vzdelávanie (5 376 294 €), nasledujú výdavky na odpadové hospodárstvo (1 318 229). V roku 2023 majú významný podiel na celkových výdavkoch mesta kapitálové výdavky, ktoré súvisia s realizáciou projektov spolufinancovaných z fondov EÚ. Výdavkové finančné operácie, ktoré sa na celkových výdavkoch projektu podieľajú takmer 13 % predstavujú splátky úverov/pôžičiek/leasingov.

Tabuľka - Štruktúra výdavkov rozpočtu rok 2023 – 2025

	Rozpočet rok 2023	Rozpočet rok 2024	Rozpočet rok 2025
Výdavky			
Program 1. Plánovanie, manažment a kontrola	49 400	50 450	51 600
Program 2. Propagácia A marketing	1 062 733	614 862	20 255
Program 3. Interné služby	298 630	370 172	58 692
Program 4. Služby občanom	131 906	87 362	113 122
Program 5. Bezpečnosť	226 793	231 559	236 503
Program 6. Odpadové hospodárstvo	1 318 229	1 185 269	345 761
Program 7. Komunikácie	376 931	301 400	335 800
Program 8. Bývanie a nebytové priestory	299 226	1 576 589	1 683 590
Program 9. Vzdelávanie	5 376 294	4 782 838	5 050 092
Program 10. Šport	1 137 243	291 071	307 221
Program 11. Kultúra	306 955	448 062	228 083
Program 12. Prostredie pre život	359 459	310 732	370 468
Program 13. Sociálne služby	308 271	325 562	1 136 400
Program 14. Administratíva	1 016 090	1 065 394	1 136 400
Výdavky a finančné operácie celkom	12 268 160	11 641 322	10 282 115

Zdroj: Vlastné spracovanie

Hospodárenie mesta Tvrdosín

Hospodárenie mesta Tvrdosín4) Za rok 2022 (		
Indikátory	Mesto Tvrdosín	Priemer obcí SR
Celkový dlh	0,0 %	22,4 %
Dlhová služba	1,2 %	3,8 %
Bilancia bežného účtu	17,2 %	6,1 %
Závazky po lehote splatnosti v pomere ku bežným príjmom	0,0 %	0,1 %
Závazky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti k bežným príjmom	0,0 %	0,0 %
Okamžitá likvidita	571,3 %	259,1 %

Zdroj: www.hospodarenieobci.sk

Celkové finančné zdravie – **výborné** - finančné zdravie (5,9 bodov zo 6).

Indikátory na obyvateľa - priemer miest

Základná bilancia na obyvateľa 124 €

Celkový dlh na obyvateľa 0 €

Čistý majetok na obyvateľa 3 142 €

Závazky a pohľadávky

Závazky po lehote splatnosti 0 €

Záväzky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti	0 €
Krátkodobé pohľadávky	221 870 €
Dlhodobé záväzky	784 208 €
Krátkodobé záväzky	766 104 €

Partnerské mestá

- Durbuy – Belgicko
- Kobylnica – Poľsko
- Koscielisko – Poľsko
- Orimattila – Fínsko
- Osthammar – Švédsko
- Uusikaupunkku – Fínsko
- Valga – Estónsko
- Weissenburg - Nemecko

Erb mesta Tvrdosín

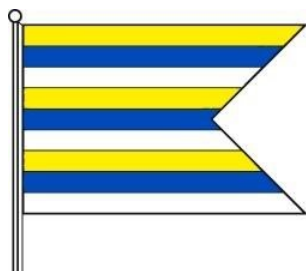
V modrom štíte je šikmé strieborné skalné bralo, po ktorom kráča zlatá líška.

Erb mesta Tvrdosín je zaregistrovaný v Heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou T-12/91.

Žlto-modro-biely erb s korunkou zdôrazňuje skutočnosť, že mesto bolo užívateľom kráľovských výsad. Podkladom erbu je strieborné trojvršie, ktoré označuje vrchovatú karpatskú krajinu, po ktorom kráča zlatá líška. Líška v heraldickej reči znamená, že v rozsiahlom chotári Tvrdosína boli výborné poľovnícke revíry kožušinovej zveri. Celý gotický štít je z ľavej i

pravej strany obklopený kartušou - volutovitou, v hornej časti stočenou ozdobou pripomínajúcou tulipán, ukončenou zahnotenou svorkou. Po stranách visia strapce vavrínových listov, ktoré svojím obrysom pripomínajú líščie chvosty alebo klasy. Na vrchu je kráľovská koruna vyložená 12 drahokamami.

Vlajka mesta Tvrdosín

Vlajku mesta tvorí 9 pozdĺžnych pruhov rovnakej šírky trikrát vo farbách žltá, modrá a biela. Vlajka je ukončená zástrihom. Pomer šírky a dĺžky mestskej vlajky je 1:2. Ležatý obdĺžnik, vodorovne rozdelený na 9 pruhov s trojnásobným usporiadaním farieb zhora nadol: žltá, modrá, biela. Stred nakrojeného klinu je v jednej tretine dĺžky vlajky sprava.

Pečať mesta Tvrdosín

V strede pečiatky je zobrazená líška, kráčajúca po šikmom trojvrší. V pečiatke Tvrdosína z roku 1867 s kruhopisom THURDOSSIN MEZOVAROS PECSÉTJE je v jej strede zobrazená líška, stojaca na trojvrší. Pečať sa stala podkladom aj pre návrh erbu vtedajšieho mestečka koncom 19. storočia.

Z roku 1793 a z 19. storočia sú však známe aj pečatidlá, v strede ktorých je v štíte zobrazená líška, kráčajúca po šikmom trojvrší. Informáciu o pečatidle z roku 1793 poskytuje list richtára Kršáka z roku 1878, ktorý je v Altenburgerovej zbierke pečatí v Maďarskom krajinskom archíve v Budapešti. Šikmé trojvršie sa interpretovalo aj ako svah či stráň a zobrazovalo sa zelenou farbou.

Pri obnove mestských symbolov v rokoch 1978 – 1980 sa vtedajší autor návrhu erbu akad. Sochár Viktor Mikuš dôsledne pridŕžoval verného obsahu spomenutých pečatidiel.

ČASŤ 2: STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Tvrdosín na roky 2023 – 2030 obsahuje stratégiu rozvoja mesta pri zohľadnení jeho vnútorných princípov a špecifik a určuje hlavné ciele a priority ďalšieho rozvoja Tvrdosína pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja v základných troch oblastiach – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej.

Zvolená stratégia PHSR Tvrdosín 2023 – 2030 je v súlade so základnou rozvojovou stratégiou **Európa 2020**, ktorou je dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu:

- Inteligentný rast prostredníctvom efektívnejšieho investovania do vzdelávania, výskumu a inovácií;
- Udržateľný rast vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo;
- Inkluzívny rast s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

Stratégia Európa 2020 pre naplnenie týchto troch priorít stanovuje päť cieľov v oblasti zamestnanosti, inovácií, vzdelávania, zmiernenia chudoby a klímy a energetiky:

- **Zamestnanosť**
 - zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 75 %
- **Výskum a vývoj**
 - zvýšiť úroveň investícií do výskumu a vývoja na 3 % HDP
- **Zmena klímy a energetická udržateľnosť**
 - znížiť emisie skleníkových plynov o 20 % (alebo za predpokladu širšej globálnej dohody až o 30 %) oproti úrovni z roku 1990
 - získavať 20 % energie z obnoviteľných zdrojov
 - dosiahnuť 20-percentný nárast efektívnosti vo využívaní energie

- **Vzdelávanie**
 - zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %
 - minimálne 40 % podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie
- **Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu**
 - aspoň o 20 miliónov znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie

Zvolená stratégia zároveň plne rešpektuje strategické ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR pre Žilinský samosprávny kraj:

- posilnenie a rozvoj inovačného potenciálu,
- zhodnotenie a posilnenie vnútorného potenciálu turizmu s prepojením na ochranu a tvorbu životného prostredia,
- nadregionálna a regionálna dopravná dostupnosť a kvalita služieb s dôrazom na cezhraničnú spoluprácu a nadregionálne väzby.

PHSR Tvrdosín 2023 – 2030 rešpektuje nasledovné ciele obsiahnuté v

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2021+ :

- 1) Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov.
- 2) Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji.
- 3) Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín.
- 4) Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti.

Základným východiskovým predpokladom pre úspešnú rozvojovú stratégiu je existencia **spoločnej** vízie o ďalšom smerovaní rozvoja svojej obce / mesta / regiónu / krajiny. Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, opisom ideálneho stavu, nie opisom cieľov. Dôležité nie je dosiahnuť ho za desať rokov, ale mať o budúcnosti spoločnú predstavu. Vízia je nástrojom na motiváciu, no len vtedy, ak je víziou spoločnou. Vízia je teda určitá predstava o tom ako má mesto v budúcnosti vyzerieť, tak aby vytváralo čo najlepšie životné podmienky pre svojich obyvateľov a jeho návštevníkov.

Vízia mesta Tvrdosín

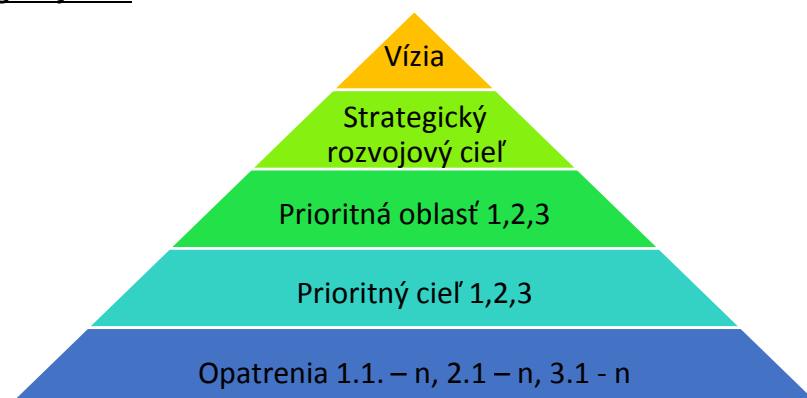
„Hornooravské mesto Tvrdosín patrí medzi dynamicky sa rozvíjajúce mestá. Tvrdosín sa chce stať moderným mestom s trvalo udržateľným rozvojom, ktoré poskytuje súčasným i budúcim generáciám podmienky pre ďalší rozvoj mesta a spokojnosť občanov so zámerom vytvárať a zlepšovať podmienky pre

zvýšenie kvality života občanov. Podnikatelia vytvárajú pracovné príležitosti pre obyvateľov mesta i okolitých obcí. Mesto má vybudovanú kvalitnú technickú aj sociálnu infraštruktúru, má pripravené územia pre výstavbu rodinných a bytových domov, to všetko pri dodržiavaní pravidiel ochrany životného prostredia. Tvrdosín je centrom regiónu.“

Strategická časť PHSR vychádza z komplexnej analýzy mesta. Programovú štruktúru návrhovej časti Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Tvrdosín na roky 2023 - 2030 tvoria strategický rozvojový cieľ, ktorý vychádza z rozvojovej vízie mesta, tri prioritné oblasti, korešpondujúce s rozvojovými politikami (hospodárskou, sociálnou a environmentálnou) so stanovenými prioritnými cieľmi, ktoré budú naplňované prostredníctvom opatrení, aktivít, resp. konkrétnych projektov.

Štruktúra strategickej časti

Tabuľka: Rozvojová stratégia mesta Tvrdosín v štruktúrovanej podobe

Vízia mesta	„Hornooravské mesto Tvrdosín patrí medzi dynamicky sa rozvíjajúce mestá. Tvrdosín sa chce stať moderným mestom s trvalo udržateľným rozvojom, ktoré poskytuje súčasným i budúcim generáciám podmienky pre ďalší rozvoj mesta a spokojnosť občanov so zámerom vytvárať a zlepšovať podmienky pre zvýšenie kvality života občanov. Podnikatelia vytvárajú veľa pracovných príležitostí pre obyvateľov mesta i okolitých obcí. Mesto má vybudovanú kvalitnú technickú aj sociálnu infraštruktúru, má pripravené územia pre výstavbu rodinných a bytových domov to všetko pri dodržiavaní pravidiel ochrany životného prostredia. Tvrdosín je centrom regiónu. “		
Strategický rozvojový cieľ	Strategickým cieľom mesta Tvrdosín je zlepšiť kvalitu života jeho obyvateľov, rozvíjať podnikateľský sektor opierajúci sa o potenciál územia a aktívne prispievať o ochrane životného prostredia v záujme zvyšovania jeho konkurencieschopnosti voči okolitým obciam a mestám.		
Prioritná oblasť:	Prioritná oblasť: Hospodárska politika	Prioritná oblasť: Sociálna politika	Prioritná oblasť: Environmentálna politika
Prioritný cieľ:	Zvýšiť konkurencieschopnosť hospodárstva mesta založeného na využívaní vnútorného potenciálu územia, dobudovanej technickej infraštruktúry, kvalitných a dostupných služieb, rozvíjajúceho sa cestovného ruchu a zavádzaním inovácií vo všetkých oblastiach.	Vytvoriť podmienky pre udržateľný rozvoj ľudských zdrojov a rast kvality života v meste pre všetky vekové kategórie obyvateľov Tvrdosína.	Znížiť nepriaznivé vplyvy ľudskej činnosti na kvalitu životného prostredia v meste a okolí, zavádzať environmentálne šetrné technológie a postupy, zvyšovať environmentálne povedomie obyvateľov mesta.
Rozvojové oblasti:	- Technická infraštruktúra - Priemysel a služby - Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov - Inovácie - Cestovný ruch - Partnerská spolupráca - Informačné technológie a efektívna verejná správa	- Školstvo - Sociálne služby - Zdravotníctvo - Ľudské zdroje - Bytová politika - Kultúra - Šport, turistika a voľný čas - Rodina, deti a mládež	- Environmentálna infraštruktúra - Odpadové hospodárstvo - Kvalita životného prostredia a vzhľad mesta
Opatrenia	1.1) Dobudovať, modernizovať a rozširovať dopravný systém mesta vrátane riešenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov	2.1) Podpora a realizácia atraktívnych a inovatívnych programov v oblasti školstva, vzdelávania	3.1) Realizácia aktivít a projektov protipovodňovej ochrany mesta

	Tvrdosína 1.2) Vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia s ohľadom na tvorbu pracovných miest 1.3) Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu 1.4) Podpora rozvoja informačnej spoločnosti a efektívnej verejnej správy 1.5) Podpora aktivít v oblasti výskumu a inovácií, vrátane aktivít kreatívneho priemyslu a ich zavádzanie do praxe 1.6) Rozvoj regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce	a odbornej prípravy na všetkých stupňoch vrátane celoživotného vzdelávania 2.2) Podpora rozširovania a modernizácie školskej infraštruktúry vrátane materiálnotechnického zabezpečenia vzdelávacieho procesu 2.3) Podpora rozširovania a modernizácie sociálnej infraštruktúry mesta s cieľom poskytovať komplexnú sociálnu starostlivosť pre všetky skupiny občanov 2.4) Podpora rozširovania a modernizácie zdravotníckej infraštruktúry mesta s cieľom poskytovať komplexnú zdravotnú starostlivosť pre všetky skupiny občanov 2.5) Vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality ľudských zdrojov pre trh práce s osobitným zreteľom na znevýhodnené skupiny obyvateľov	3.2) Skvalitňovanie a rozširovanie systému separovaného zberu vrátane zavádzania nových technológií a postupov v oblasti odpadového hospodárstva 3.3) Tvorba a úprava verejných priestranstiev a parkov, zachovávanie mestských a prírodných ekosystémov 3.4) Podpora a realizácia projektov na zníženie emisií a energetickej spotreby 3.5) Podpora a realizácia projektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie 3.6) Rozširovanie a modernizácia infraštruktúry zásobovania a odvádzania vôd 3.7) Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov mesta
--	--	--	---

		2.6) Podpora rozširovania a modernizácie bytového a domového fondu v meste 2.7) Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúry, športu, voľnočasových aktivít pre obyvateľov a návštevníkov mesta s osobitným zreteľom na deti a mládež 2.8) Obnova a modernizácia kultúrnych a historických pamiatok	
--	--	---	--

Tabuľka: Prehľad opatrení podľa prioritných oblastí

Prioritná oblasť	Hospodárska politika
Prioritný cieľ	<i>Zvýšiť konkurencieschopnosť hospodárstva mesta založeného na využívaní vnútorného potenciálu územia, dobudovanej technickej infraštruktúry, kvalitných a dostupných služieb, rozvíjajúceho sa cestovného ruchu a zavádzaním inovácií vo všetkých oblastiach.</i>
Opatrenie 1.1	Dobudovať, modernizovať a rozširovať dopravný systém mesta vrátane riešenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov Tvrdosína
Opatrenie 1.2	Vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia s ohľadom na tvorbu pracovných miest
Opatrenie 1.3	Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu s ohľadom na prírodný a kultúrny potenciál územia
Opatrenie 1.4	Podpora rozvoja informačnej spoločnosti a efektívnej verejnej správy
Opatrenie 1.5	Podpora aktivít v oblasti výskumu a inovácií, vrátane aktivít kreatívneho priemyslu a ich zavádzanie do praxe
Opatrenie 1.6	Rozvoj regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce
Prioritná oblasť	Sociálna politika
Prioritný cieľ	<i>Vytvoriť podmienky pre udržateľný rozvoj ľudských zdrojov a rast kvality života v meste pre všetky vekové kategórie obyvateľov Tvrdosína</i>
Opatrenie 2.1	Podpora a realizácia atraktívnych a inovatívnych programov v oblasti školstva, vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých stupňoch vrátane celoživotného vzdelávania
Opatrenie 2.2	Podpora rozširovania a modernizácie školskej infraštruktúry vrátane materiálno-technického zabezpečenia vzdelávacieho procesu
Opatrenie 2.3	Podpora rozširovania a modernizácie sociálnej infraštruktúry mesta s cieľom poskytovať komplexnú sociálnu starostlivosť pre všetky skupiny občanov
Opatrenie 2.4	Podpora rozširovania a modernizácie zdravotníckej infraštruktúry mesta s cieľom poskytovať komplexnú zdravotnú starostlivosť pre všetky skupiny občanov

Opatrenie 2.5	Vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality ľudských zdrojov pre trh práce s osobitným zreteľom na znevýhodnené skupiny obyvateľov
Opatrenie 2.6	Podpora rozširovania a modernizácie bytového a domového fondu v meste
Opatrenie 2.7	Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúry, športu, voľnočasových aktivít pre obyvateľov a návštevníkov mesta s osobitným zreteľom na deti a mládež
Opatrenie 2.8	Obnova a modernizácia kultúrnych a historických pamiatok
Prioritná oblasť	Environmentálna politika
Prioritný cieľ	<i>Znížiť nepriaznivé vplyvy ľudskej činnosti na kvalitu životného prostredia v meste a okolí, zavádzať environmentálne šetrné technológie a postupy, zvyšovať environmentálne povedomie obyvateľov mesta.</i>
Opatrenie 3.1	Realizácia aktivít a projektov protipovodňovej ochrany mesta
Opatrenie 3.2	Skvalitňovanie a rozširovanie systému separovaného zberu vrátane zavádzania nových technológií a postupov v oblasti odpadového hospodárstva, odstraňovanie environmentálnych záťaží
Opatrenie 3.3	Tvorba a úprava verejných priestranstiev a parkov, zachovávanie mestských a prírodných ekosystémov
Opatrenie 3.4	Podpora a realizácia projektov na zníženie emisií a energetickej spotreby
Opatrenie 3.5	Podpora a realizácia projektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie
Opatrenie 3.6	Rozširovanie a modernizácia infraštruktúry zásobovania a odvádzania vôd
Opatrenie 3.7	Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov mesta

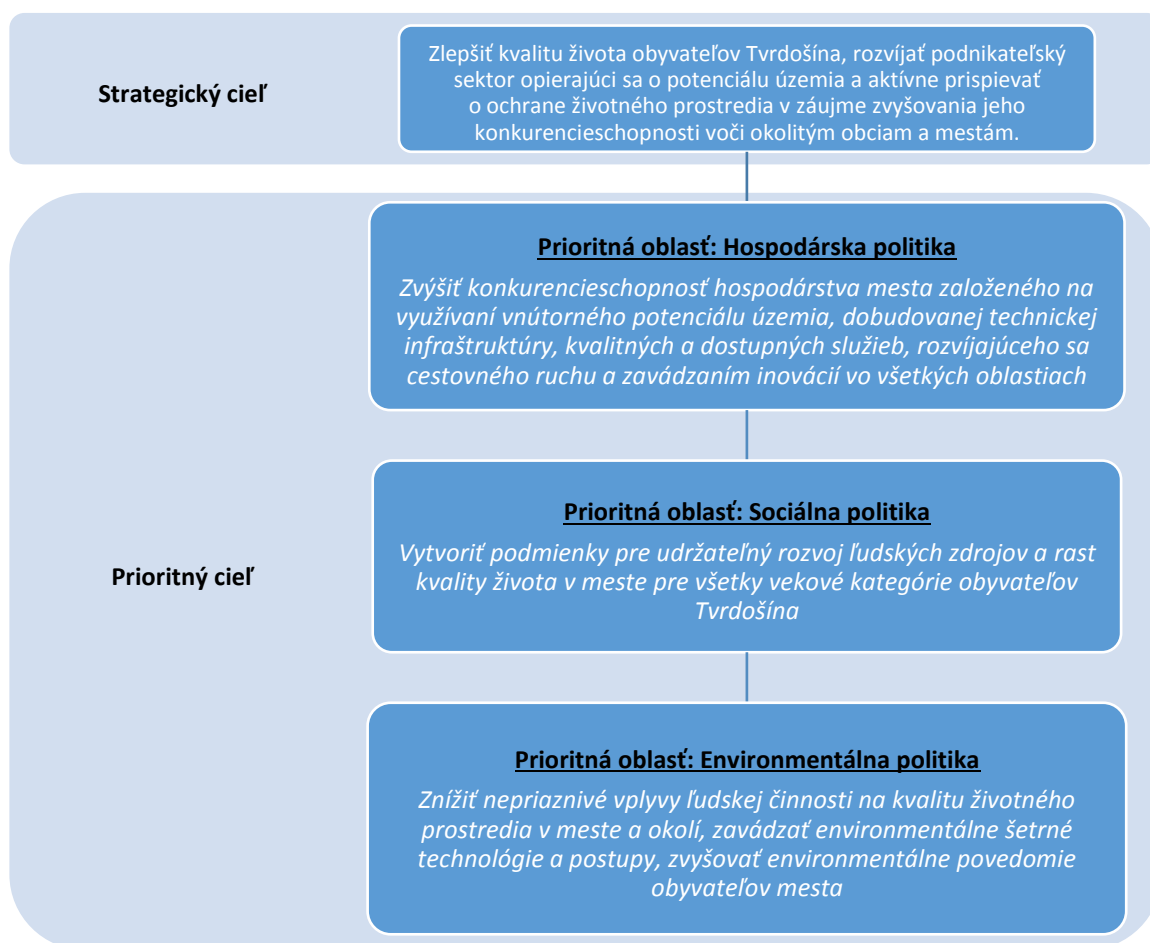
ČASŤ 3: PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja mesta, t. j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Programová časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám, - súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Programová časť PHSR je vyústením strategického plánovania. Zvolená rozvojová stratégia mesta Tvrdosín bude naplňovaná prostredníctvom troch prioritných oblastí (politik). Rovnako tak strategický rozvojový cieľ dosiahneme naplňovaním troch prioritných cieľov (prioritná oblasť = prioritný cieľ) v nasledovnej štruktúre:

Tabuľka - Priradenie rozvojových oblastí k prioritným oblastiam – politikám:

Prioritná oblasť:	Prioritná oblasť: Hospodárska politika	Prioritná oblasť: Sociálna politika	Prioritná oblasť: Environmentálna politika
Rozvojové oblasti:	- Technická infraštruktúra - Priemysel a služby - Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov - Inovácie - Cestovný ruch - Partnerská spolupráca - Informačné technológie a Efektívna verejná správa	- Školstvo - Sociálne služby - Zdravotníctvo - Ľudské zdroje - Bytová politika - Kultúra - Šport, turistika a voľný čas - Rodina, deti a mládež	- Environmentálna infraštruktúra - Odpadové hospodárstvo - Kvalita životného prostredia a vzhľad mesta

ČASŤ 4: REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť PHSR Tvrdosín 2023 – 2030 je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia PHSR, systém jeho monitorovania a hodnotenia, plnenia na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram jeho realizácie formou akčných plánov.

Obsah realizačnej časti:

- Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR,
- Stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- Systém monitorovania a hodnotenia,
- Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2) – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Podstatná časť zodpovednosti za prípravu, implementáciu, monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu PHSR prislúcha mestskému úradu, jeho pracovníkom, poslancom a členom odborných pracovných skupín/komisií.

Garant PHSR – zodpovedný za koordináciu implementácie PHSR a akčného plánu, hodnotenie a aktualizáciu rozvojových politík (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej). Podporuje vznik projektových tímov na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít. Spoločne s koordinátorom PHSR pripravuje a zavádza procesy nevyhnutné na realizáciu, monitorovanie a vyhodnocovanie PHSR a akčného plánu.

Zodpovedný: primátor mesta

Odborný garant rozvojových politík/prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej) – zodpovedný za monitorovanie a hodnotenie naplňovania cieľov rozvojových politík a ich aktualizáciu. Úzko spolupracuje s koordinátorom PHSR pri aktualizácii akčného plánu, zabezpečuje kontrolu súladu aktivít akčného plánu a zvolených prioritných a strategického cieľa.

Zodpovedný: Odborné pracovné skupiny/komisie:

- Pracovná skupina **Podnikateľského prostredia, poľnohospodárstva, rybolovu**
- Pracovná skupina pre **Verejné služby**
- Pracovná skupina **Cestovného ruchu, kultúry, športu a cezhraničnej spolupráce**
- Pracovná skupina pre **Životné prostredie a integrovanú infraštruktúru**

Koordinátor PHSR – na pokyn garanta PHSR vedie a kontroluje proces realizácie, monitorovania a hodnotenia PHSR a akčného plánu. Dbá na dodržiavanie termínov plnenia PHSR, pripravuje štruktúru a obsah monitorovacích a hodnotiacich správ. Pripravuje stretnutia odborných pracovných skupín, koordinuje aktualizáciu akčného plánu. Zabezpečuje aktivity komunikačného plánu realizácie PHSR.

Zodpovedný: koordinátor MsÚ

4.2 Systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR

Monitorovanie, hodnotenie a následná aktualizácia PHSR je dôležitou súčasťou jeho realizácie. Umožňuje identifikovať a vyhodnotiť stupeň naplňovania zvolených cieľov prostredníctvom realizácie opatrení a aktivít, resp. projektov. Na základe pravidelne vyhodnocovaných indikátorov „úspešnosti“ naplňovania stratégie riadiaci tím v prípade potreby uskutočňuje jej aktualizáciu. Na základe výsledkov monitorovania a hodnotenia sa však každoročne uskutočňuje aktualizácia akčného plánu PHSR vo väzbe na programový rozpočet mesta.

1. Monitorovanie plnenia akčného plánu

- **Popis:** samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky úradu, pracovných skupín, poslancov a verejnosti. Monitorovanie predstavuje pravidelné sledovanie ukazovateľov akčného plánu. Výsledkom je monitorovacia správa akčného plánu.
- **Termín vykonania:** k 30.6. príslušného roka
- **Zodpovednosť:** koordinátor PHSR + odborné pracovné skupiny
- **Zdroje informácií a údajov:** odbory mestského úradu
- **Výstup:** monitorovacia správa (Formulár R4 – Monitorovacia správa)
- **Postup:** pracovníci organizačného odboru získajú informácie a údaje od príslušných odborov mestského úradu, ktoré zapracujú do návrhu monitorovacej správy. Následne prebehne prerokovanie výsledkov monitorovania akčného plánu v rámci odborných pracovných skupín/komisií zriadených pre účely spracovania a realizácie PHSR. Výstupy z prerokovania monitorovacej správy na odborných pracovných skupinách budú následne pracovníkmi organizačného odboru zapracované do aktualizácie akčného plánu pre nasledujúci rok.

2. Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR

- **Popis:** samospráva vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dosahy realizovaných opatrení k 31.12. predchádzajúceho roka. Hodnotenie strategického plánu je činnosť, ktorá na základe monitorovania pomenováva vplyvy jednotlivých častí strategického plánu pre rozvoj územia a jeho ľudí.
- **Termín vykonania:** k 31.3. príslušného roka za predchádzajúci rok (t. j. k 31. 12.)
- **Zodpovednosť:** Koordinátor PHSR
- **Zdroje informácií a údajov:** monitorovacia správa akčného plánu
- **Výstup:** Hodnotiaca správa plnenia strategického plánu PHSR s návrhmi na aktualizáciu stratégie (v prípade potreby)
- **Postup:** na základe výsledkov monitoringu akčného plánu organizačný odbor každoročne k 31. 3. vypracuje hodnotiacu správu za predchádzajúci rok. Následne je táto správa prerokovaná na zasadnutí mestského zastupiteľstva. Prerokovaná a schválená hodnotiaca správa sa každoročne k 31. 5. zasiela VÚC Žilina.

3. Aktualizácia PHSR

- **Popis:** samospráva na základe podkladov z monitorovacích a hodnotiacich správ uskutoční aktualizáciu PHSR v intervale 3 – 4 roky. Aktualizácia sa uskutoční na základe zozbieraných podnetov a požiadaviek odborov mestského úradu, odborných pracovných skupín, poslancov, občanov a socioekonomických partnerov. Verejnosť bude informovaná prostredníctvom web stránky a miestnych periodík.
- **Zodpovednosť:** Koordinátor PHSR a odborné pracovné skupiny.

Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2023 - 2030

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2024	podľa rozhodnutia mesta/koordinátora PHSR a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	-	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť v hodnotiacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Tematické hodnotenie časti PHSR	-	pri značnom odklone od stanovených cieľov
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	-	pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	-	na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.
Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	k 31. 3. 2024	Pravidelné ročné hodnotenie. Každoročne k 31.3. za predchádzajúci kalendárny rok (k 31.12.). Hodnotiaca správa je zasielaná do 31.5. na VÚC Žilina
Monitorovanie akčného plánu	k 30. 6. 2024	Pravidelné plánované monitorovanie

4.3 Komunikačná stratégia PHSR

Komunikačná stratégia sa zameriava na internú, ako aj externú komunikáciu. Zvolená komunikačná stratégia sa zameriava na získavanie zainteresovaných skupín pre realizáciu PHSR. Cieľové skupiny komunikačnej stratégie:

- Obyvatelia mesta,
- Poslanci ,
- Zamestnanci MsÚ, organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta,
- Sociálnoekonomickí partneri,
- Odborné pracovné skupiny/komisie,
- Zástupcovia súkromného a neziskového sektora.

Základným princípom komunikačnej stratégie je pravidelné a komplexné poskytovanie informácií cieľovým skupinám o príprave, realizácii, hodnotení ako aj aktualizácii PHSR. Medzi základné komunikačné nástroje mesta patrí:

- Webová stránka (www.tvrdosin.sk),
- Úradná tabuľa,
- Miestny rozhlas,
- Tlačoviny,
- Rokovanie mestského zastupiteľstva.

Interná komunikačná stratégia je založená na využívaní vnútornej počítačovej siete, organizovaní pracovných porád a zasadnutí pracovných skupín a komisií.

Komunikačný plán pre fázu realizácie PHSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
	03/2024	MsÚ	Sociálnoekonomickí partneri, Odborné pracovné skupiny/komisie, poslanci	Interná	Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	Hodnotiaca správa k 31.12 predchádzajúceho roka	Schválená hodnotiaca správa
	06/2024	MsÚ	Všetky cieľové skupiny	Verejná, prerokovanie na mestskom zastupiteľstve	Monitorovanie plnenia akčného plánu a aktualizácia akčného plánu na roky 2023 + 2	Monitorovacia správa k 30.6.	Schválená monitorovacia správa Aktualizovaný akčný plán
	03/2025	MsÚ	Sociálnoekonomickí partneri, Odborné pracovné skupiny/komisie, poslanci	Interná	Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	Hodnotiaca správa k 31.12 predchádzajúceho roka	Schválená hodnotiaca správa
	06/2025	MsÚ	Všetky cieľové skupiny	Verejná, prerokovanie na mestskom zastupiteľstve	Monitorovanie plnenia akčného plánu a aktualizácia akčného plánu na roky 2024 + 2	Monitorovacia správa k 30.6.	Schválená monitorovacia správa Aktualizovaný akčný plán
	09/2025	MsÚ	Všetky	Verejná	Hodnotenie a aktualizácia stratégie	Návrh aktualizácie stratégie	Aktualizovaná stratégia PHSR mesta Tvrdosín na roky 2023 - 2030
	03/2026	MsÚ	Sociálnoekonomickí partneri, Odborné pracovné skupiny/komisie, poslanci	Interná	Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	Hodnotiaca správa k 31.12 predchádzajúceho roka	Schválená hodnotiaca správa
	06/2026	MsÚ	Všetky cieľové skupiny	Verejná, prerokovanie na mestskom zastupiteľstve	Monitorovanie plnenia akčného plánu a aktualizácia akčného plánu na roky 2024 + 2	Monitorovacia správa k 30.6.	Schválená monitorovacia správa Aktualizovaný akčný plán
	03/2027	MsÚ	Sociálnoekonomickí partneri, Odborné pracovné skupiny/komisie, poslanci	Interná	Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	Hodnotiaca správa k 31.12 predchádzajúceho roka	Schválená hodnotiaca správa
	06/2027	MsÚ	Všetky cieľové skupiny	Verejná, prerokovanie na mestskom zastupiteľstve	Monitorovanie plnenia akčného plánu a aktualizácia akčného plánu na roky 2025 + 2	Monitorovacia správa k 30.6.	Schválená monitorovacia správa Aktualizovaný akčný plán
	03/2028	MsÚ	Sociálnoekonomickí partneri, Odborné pracovné skupiny/komisie, poslanci	Interná	Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	Hodnotiaca správa k 31.12 predchádzajúceho roka	Schválená hodnotiaca správa

	06/2028	MsÚ	Všetky cieľové skupiny	Verejná, prerokovanie na mestskom zastupiteľstve	Monitorovanie plnenia akčného plánu a aktualizácia akčného plánu na roky 2026 + 2	Monitorovacia správa k 30.6.	Schválená monitorovacia správa Aktualizovaný akčný plán
--	---------	-----	------------------------	--	---	------------------------------	--

ZÁVER

Formulár - Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	- Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Tvrdosín na roky 2023 – 2030, skrátený názov dokumentu: PHSR Tvrdosín 2023 – 2030. - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, spolu s územným plánom, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie.
Spracovanie	- Forma spracovania: Kombinácia (spolupráca interných zamestnancov s externou firmou) - Obdobie spracovania: január – február 2023 - Garant: Ing. Ivan Šaško, primátor mesta - Poslanci Mestského zastupiteľstva: Mgr. Vlasta Jančeková, Mgr. Dušan Šoltés, MUDr. Ján Jelenčík, p. Ivan Plevík, MUDr. Stanislav Fukas, Mgr. Roman Mojš, Mgr. Erik Gándi - Zástupca neziskového sektora: - Zástupca podnikateľského sektora: Poverení pracovníci pre vypracovanie PHSR: Za mestský úrad: Mgr. Vlasta Jančeková, Pracovné skupiny pre spracovanie PHSR: - Pracovná skupina pre <u>hospodársku oblasť</u> (ekonomika mesta, podnikateľská základňa, technická infraštruktúra, cestovný ruch) Členovia: Ing. Anna Šefčíková, Ing. Anna Žuffová, Bc. Eva Lucká - Pracovná skupina pre <u>sociálnu oblasť</u> (zdravotníctvo, sociálna starostlivosť, školstvo, kultúra, šport) Členovia: Mgr. Blažena Pajerchinová, Mgr. Erika Čajková - Pracovná skupina pre <u>environmentálnu oblasť</u> (prírodné dedičstvo, odpadové hospodárstvo, starostlivosť o prírodu a krajinu) Členovia: Mgr. Vlasta Jančeková, p. Marián Ondrašák, p. Jana Urbanová Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: - Dotazníkový prieskum pre občanov (online, písomne) - Dotazníkový prieskum pre podnikateľov (online, písomne) - Zverejňovanie informácií o jednotlivých spracovaných častiach PHSR s možnosťou zasielania pripomienok na webovej stránke mesta - Prerokovanie PHSR, resp. jednotlivých kapitol PHSR na pracovných skupinách, zastupiteľstve.

Prerokovanie	- Prerokovanie PHSR, resp. jednotlivých kapitol PHSR na pracovných skupinách, zastupiteľstve. - Verejné pripomienkovanie: webová stránka mesta; formou elektronickej komunikácie
Schválenie	- Návrh uznesenia: Mestské zastupiteľstvo mesta Tvrdosín schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Tvrdosín na roky 2023 – 2030 - Dátum schválenia mestským zastupiteľstvom: 28.02.2023 - Pečiatka a podpis hlavného garanta:

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

V rámci prípravy spracovania PHSR Tvrdosín 2023 - 2030 realizovala samospráva anonymný dotazníkový prieskum. Prieskum bol uskutočnený v termíne od 09. 01. 2023 do 23. 01. 2023.

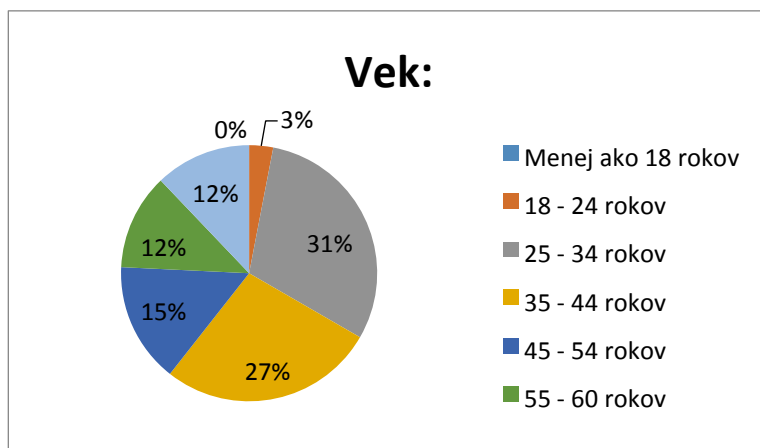
Cieľom prieskumu bolo získať podklady k vypracovaniu PHSR Tvrdosín do roku 2030, potvrdiť alebo korigovať navrhnuté priority a doplniť ich podľa názorov respondentov z obyvateľov mesta.

Dotazník bol uverejnený na internetovej stránke mesta www.tvrdosin.sk.

Osobné informácie:

1. Vek:

Graf - Vek respondentov

Hodnoty:

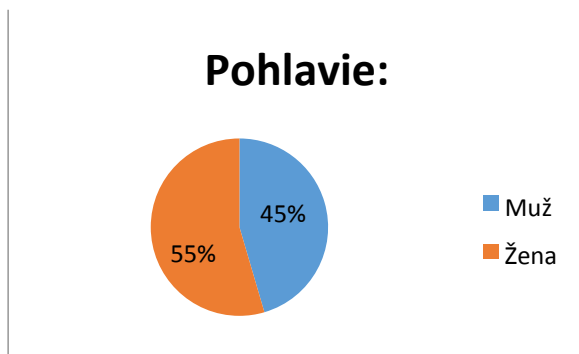
- Menej ako 18 rokov 0
- 18 - 24 rokov 1
- 25 - 34 rokov 10
- 35 - 44 rokov 9
- 45 - 54 rokov 5
- 55 - 60 rokov 4
- viac ako 60 rokov 4

2. Pohlavie:

Z celkového počtu zapojených respondentov bolo 15 mužov, čo predstavuje 45 % a 18 žien, čo predstavuje 55 %.

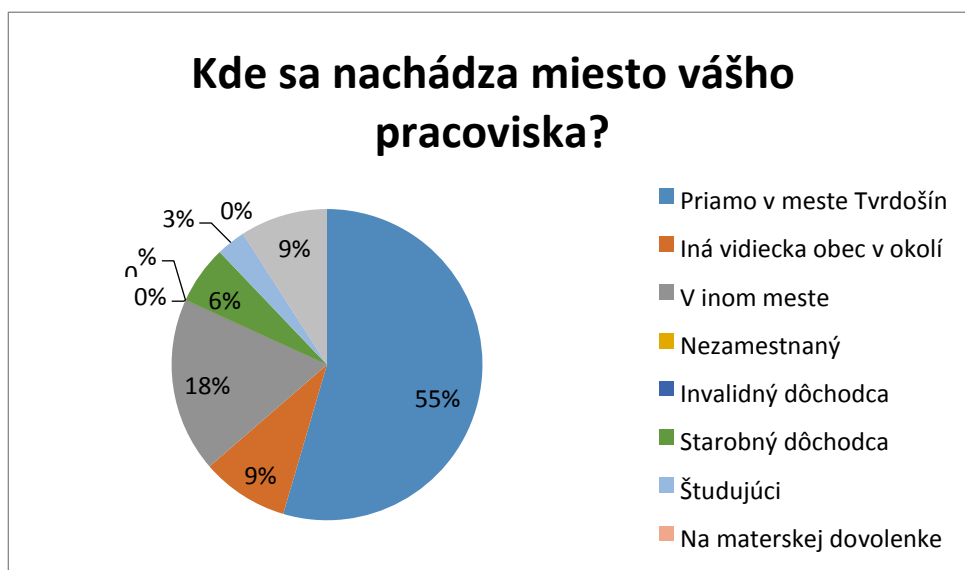
Graf - Pohlavie respondentov

Hodnoty:

- Muž 15
- Žena 18

3. Kde sa nachádza miesto vášho pracoviska?

Hodnoty:

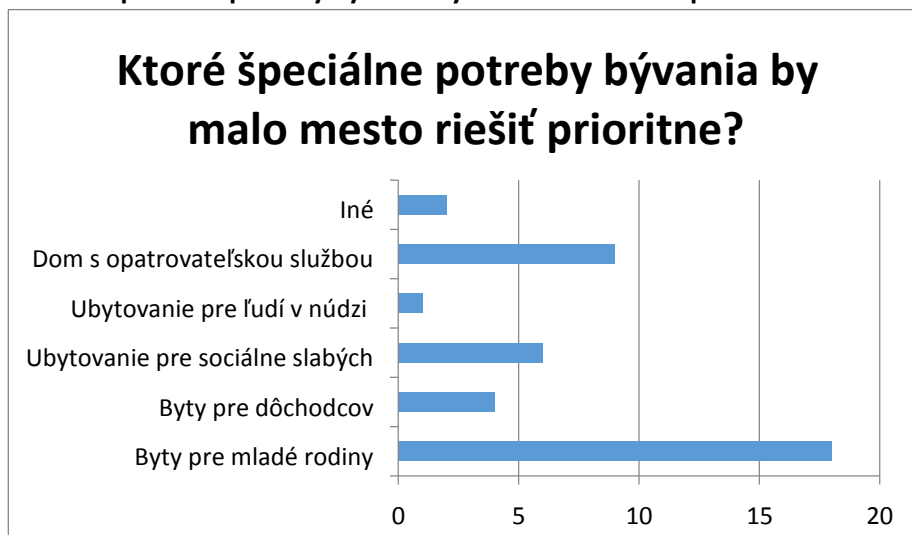
- Priamo v meste Tvrdosín 18
- Iná vidiecka obec v okolí 3
- V inom meste 6
- Nezamestnaný 0
- Invalidný dôchodca 0
- Starobný dôchodca 2
- Študent 1

- Na materskej dovolenke 0
- V zahraničí 3

A. Mesto ako miesto bývania:

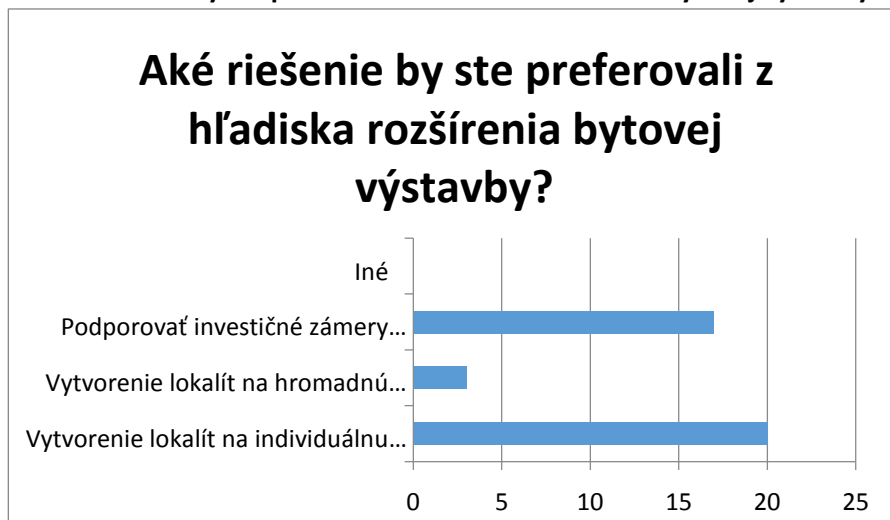
4. Ktoré špeciálne potreby bývania by malo mesto riešiť prioritne?

Hodnoty:

- Byty pre mladé rodiny 18
- Byty pre dôchodcov 4
- Ubytovanie pre sociálne slabých 6
- Ubytovanie pre ľudí v núdzi 1
- Dom s opatrovateľskou službou 9
- Iné 2

5. Aké riešenie by ste preferovali z hľadiska rozšírenia bytovej výstavby?

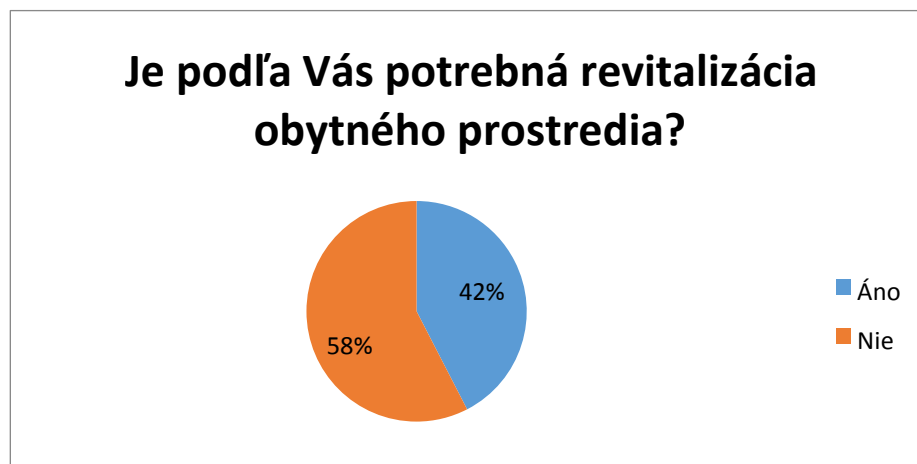

Hodnoty:

- Vytvorenie lokalít na individuálnu výstavbu 20
- Vytvorenie lokalít na hromadnú výstavbu 3
- Podporovať investičné zámery budovania nových bytových jednotiek 17 □
- Iné 0

6. Je podľa Vás potrebná revitalizácia obytného prostredia?

Hodnoty:

- Áno 14
- Nie 19

7. Ak ste na predchádzajúcu otázku odpovedali Áno, uveďte, v čom by mala spočívať:

- 2 x oddychová zóna okolo rieky, cesta okolo Oravy do Štefanova
- Rozšírenie a modernizácia existujúcich možností obytného prostredia
- Viacej zelene
- Vybudovať inžinierske siete a prístupové cesty pred začatím individuálnej bytovej výstavby
- výstavba cyklochodníka okolo rieky Orava

B. Mesto a základné životné potreby:

8. Označte úroveň vašej spokojnosti s poskytovaním služieb v Tvrdošíne:

	Spokojný	Ani nespokojný, ani spokojný	Nespokojný
Kvalita zotavovacích aktivít	10	10	9
Stav miestnych komunikácií	17	10	4
Stav chodníkov	22	10	1

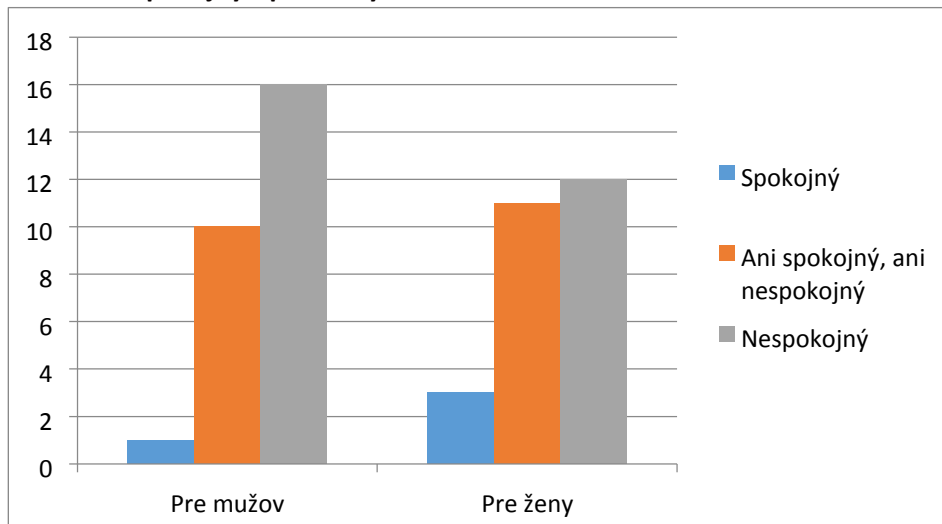

Stav verejnej zelene	24	7	2
Dostupnosť (časová, priestorová)	16	13	1
Vybavenosť verejným vodovodom	29	1	2
Vybavenie mesta verejnou kanalizáciou	29	1	2
Vybavenie mesta elektrinou	28	4	0
Vybavenie mesta plynom	29	3	0
Požiarna ochrana	30	2	0
Zdravotné stredisko	18	8	6
Všeobecná zdravotnícka starostlivosť	16	11	5
Kvalita výučby základných škôl	15	16	1
Množstvo kultúrnych podujatí	15	10	7
Možnosti športového vyžitia	13	12	7
So stavom športových zariadení	15	13	4
So stavom kultúrnych zariadení	7	10	15
So stavom školských zariadení	18	10	4
So stavom sociálnych zariadení	7	19	6
So stavom ďalších zariadení občianskej vybavenosti	8	19	4
Dom smútku	28	3	1
Knižnice	19	9	6
Dostupnosť verejného internetu	4	15	12
Pokrytie signálom mobilných sietí	27	4	1

C. Mesto a práca:

9. Ako ste spokojný s pracovnými možnosťami v meste Tvrdosín?

Hodnoty:

	Spokojný	Ani spokojný, ani nespokojný	Nespokojný
Pre mužov	1	10	16
Pre ženy	3	11	12

10. V ktorom odvetví by podľa vášho názoru bol najpotrebnejší vznik nových pracovných miest v meste?

Hodnoty:

• V priemysle	20
• V remeselníckej výrobe	15
• V stavebnej výrobe	6
• V poľnohospodárstve	12
• V lesnom hospodárstve	3
• V obchode a službách	13
• V cestovnom ruchu a agroturistike	18
• V štátnom a verejnom sektore	4
• V sociálnej oblasti	8
• Iné	0

11. Prečo doteraz nevznikli podľa vás uvedené pracovné miesta?

Hodnoty:

• Nezáujem zo strany mesta	11
• Nezáujem zo strany podnikateľov	18
• Nezáujem zo strany občanov	2
• Legislatívne obmedzenia	6
• Nedostatok finančných prostriedkov	9
• Nedostatočne vybudovaná infraštruktúra	6
• Mesto nie je atraktívne pre podnikateľov	13
• Iné	1

D. Mesto ako sociálny priestor:

12. Odkiaľ získavate informácie o dianí v meste?

Hodnoty:

• Mestský úrad - rozhlas, úradná tabuľa, miestne noviny	20
• Internetová stránka mesta	29
• Priatelia, rodina, známi	9
• Sociálne siete (facebook)	7
• Od primátora a poslancov	2
• Nezaujímam sa o dianie v meste	0
• Iné	1

E. Mesto a jeho rozvoj:

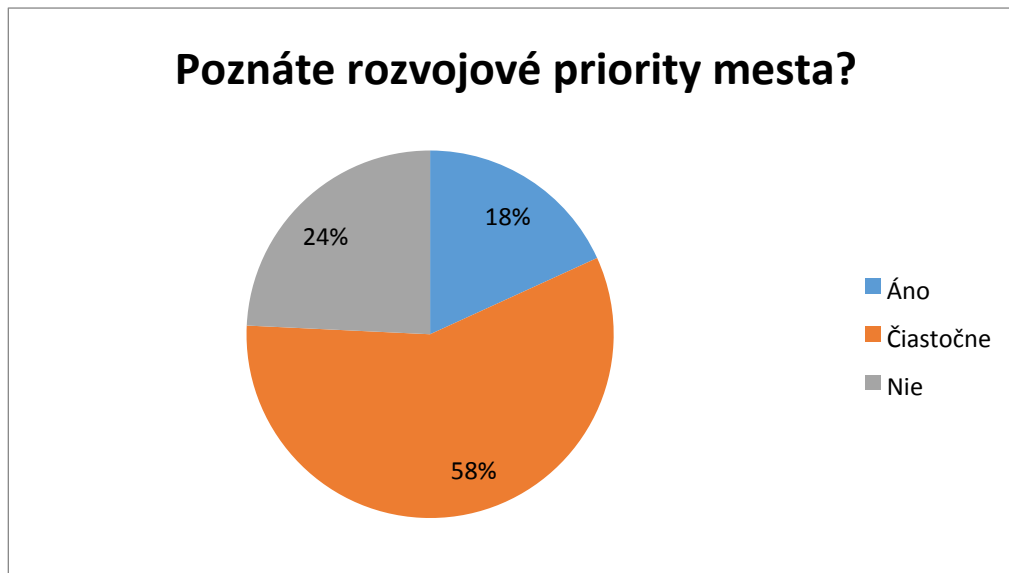
13. V ktorých oblastiach považujete mesto Tvrdosín za atraktívne?

	atraktívna	neatraktívna	neviem
Prírodné bohatstvo	16	4	7
Stav historických a kultúrnych pamiatok	22	4	4
Zachovávanie tradícií	10	8	9
Zachovávanie ľudových remesiel	6	8	9
Kultúrne podujatia	17	7	4
Služby pre turistov	6	15	4
Verejné priestranstvá	19	5	4

Čisté životné prostredie	22	4	4
--------------------------	----	---	---

14. Poznáte rozvojové priority mesta?

Hodnoty:

- Áno 6
- Čiastočne 19
- Nie 8

15. Ktoré problémy podľa vášho názoru je potrebné riešiť v meste?

	Čo najskôr	V budúcnosti	Netreba riešiť
Vytvorenie nových pracovných príležitostí	29	3	0
Vylepšenie nákupných možností	8	5	16
Výstavba domov, bytov	18	8	3
Zlepšenie kvality životného prostredia	8	12	6
Vytvorenie zariadení pre oddych a voľný čas, (napr. športoviská, detské ihriská a pod.)	13	11	4

Oprava ciest a komunikácií	6	14	10
Výstavba nových komunikácií	8	13	7
Postarať s o prácu pre mladých	26	5	0
Postarať o starších obyvateľov mesta	18	9	3
Vytvoriť podmienky pre novú bytovú výstavbu	15	12	2
Vytvoriť podmienky pre podnikateľov	24	4	1
Zlepšiť zdravotnícku starostlivosť	19	4	6
Zlepšiť kvalitu komunálnych služieb	8	11	10
Zlepšiť podmienky predškolskej výchovy	11	10	8
Zlepšiť podmienky školskej výchovy	8	10	9
Zlepšiť podmienky mimoškolskej výchovy	9	11	7
Zlepšiť dopravnú dostupnosť mesta	15	10	5
Zlepšiť celkový vzhľad mesta	7	10	9
Rozšíriť ponuku služieb v meste	19	8	2
Rozvoj cestovného ruchu	23	5	2